

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΕΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΝ — ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1891. — ΤΕΥΧΟΣ ΙΑ'

Η ΜΕΛΕΑΓΡΙΣ

(*Ἡ Ἰνδικὴ ὄρνις, κοινῶς Ἰνδιάνος, γάλλος, κοῦρκος, φραγγόκοττα — Meleagris gallopavo **)

Ἡ μελεαγρίς, ἡ κοινῶς καλουμένη φραγγόκοττα, Ἰνδιάνος, γάλλος ἢ κοῦρκος, εἶνε ὁ ἀναγκαστικὸς συνδαιτυμῶν παντὸς ὀπωσοῦν σπουδαίου ὀρνιθοτροφείου.

Ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς, τῆς πρώτης αὐτῆς πατρίδος, διεδόθη πανταχοῦ. Οἱ Ἀμερικανοὶ τὴν μετέφερον εἰς τὴν Περσίαν, ἐνθα ηὐδοκίμησε κάλλιστα· οἱ Ὀλλανδοὶ τὴν εἰσήγαγον εἰς τὴν Βαταβίαν καὶ οἱ Ἄγγλοι εἰς τὴν Ἰνδικήν· ἐγένετο δὲ κοινοτάτη εἰς τοὺς τόπους τούτους. Εἰς τὸ Κόγγον καὶ τὰ παράλια τῆς Γουϊνέας δὲν εὑρίσκεται εἰμὴ εἰς ἀποικιακὰ τινα πρακτορεῖα· εἰς τὸ Ἀκρωτήριο ἕως τῆς Καλῆς Ἐλπίδος εἶνε λίαν διαδεδομένη.

Ἄγνοεῖται εἰσέτι κατὰ ποίαν ἐποχὴν εἰσήχθη τὸ πτηνὸν τοῦτο εἰς τὴν Εὐρώπην. Φρονοῦσιν ἐν τούτοις ὅτι κατὰ πρῶτον εἰσήχθη εἰς τὴν Ἰσπανίαν, καὶ τὴν τιμὴν τῆς εἰσαγωγῆς ἀποδίδει ἡ κοινὴ γνώμη εἰς τοὺς Ἰησουίτας.

Ἀναγινώσκομεν ἐν τῇ *Βρετανικῇ Ζωολογίᾳ* ὅτι οἱ Ἰνδιάνοι εἰσήχθησαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν τῷ 1524, καὶ ὅτι προήρχοντο ἐκ τῆς Ἰσπανίας ἐνθα τοὺς παρέλαβον ἐκ τοῦ Μεξικοῦ καὶ τῆς Γιουκατάνης. Ὁ πρῶτος συγγραφεὺς ὅστις ὀμιλεῖ περὶ αὐτῶν εἶνε ὁ Ὀβιέδος, ὅστις ἔδωκε λαμπρὰν αὐτῶν περιγραφὴν ἐν τῇ ἐ-
αυτοῦ «Ἱστορίᾳ τῶν Ἰνδιῶν». Κατὰ τὸν Ἄνδερσων, ὁ πρῶτος

(*) Ἴδε α' Ἑλλ. Γεωργίαν 1886 σελ. 237· 1889 σελ. 422 καὶ 1891 σελ. 136.

ινδιάνος ὅστις ἐφαγώθη εἰς τὴν Γαλλίαν ἐπαρουσιάσθη ἐπὶ τῆς βασιλικῆς τραπέζης, κατὰ τοὺς γάμους Καρόλου τοῦ Θ', τῷ 1570. Κατὰ τὸ λέγειν τοῦ Champrier, συγγραφέως γαστριμαργικοῦ τινος βιβλίου πολὺ σπανίου, ἐπιγραφομένου De re cibaria, μόνον περὶ τὰ μέσα τῆς ΙΕ' ἑκατονταετηρίδας ὁ ἰνδιάνος ἐκομίσθη εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ φαίνεται ὅτι ἦτο σπανιώτατος ἔτι ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἑρρίκου τοῦ Δ'.

Τὸ ὄνομα gallopano τὸ δοθέν εἰς τὸν ἰνδιάνον, λέγει ὁ Γεράρδος ἐν τῷ *λεξικῷ τῆς φυσικῆς ἱστορίας*, καὶ ἡ ἀβεβαιότης τοῦ τόπου τῆς προελεύσεως τοῦ πτηνοῦ τούτου ἐπεισέτινας νὰ τὸ θεωρήσωσιν ὡς μιγάδα ταῶ καὶ ἀλέκτορος. Ἡ γνώμη αὕτη ἐπεκράτει μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Βυφῶνος, ὅστις τὴν ἀνέτρεψεν ἐν τῇ *ἱστορίᾳ τῶν ζώων*, ὀρίζων τὴν ἀληθῆ καταγωγὴν τοῦ πτηνοῦ τούτου.

Πᾶν ὅ,τι δύναται τις νὰ βεβαιώσῃ, σχετικῶς πρὸς τὴν χρονολογίαν τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἰνδιάνου εἰς Γαλλίαν, εἶνε ἔτι εἰς τὰ περὶ χώρα τῆς Βούργης, τῷ 1520, ἐδοκίμασαν νὰ τὸν ἐγκλιματίσωσι κατὰ πρῶτον καὶ νὰ τὸν διαδώσωσιν ἔπειτα. Ἐκείθεν δὲ μετεδόθη εἰς ὅλην τὴν Γαλλίαν.

Σήμερον ἀπαντᾶται σχεδὸν πανταχοῦ τῆς χώρας ταύτης, ἀλλ' ἰδιαιτέρως εἰς τὴν Νορμανδίαν, εἰς τὴν Βουργουνδίαν καὶ εἰς τὴν Γάσκωνίαν, ἐνθα ἡ ἀνατροφή του εἶνε γενικὴ καὶ παραγωγικὴ.

Τὸ γένος τῶν ἰνδιάνων παρουσιάζει δύο εἶδη· τὸν ἄγριον ἰνδιάνον, ὅστις εἶνε ὁ προπάτωρ τοῦ οἰκοβίου καὶ τὸν στρογγυλόστικτον ἢ τῆς Χονδούρας, ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ τόπου ἐνθα τὸν εὔρον.

Ὁ ἄγριος ἰνδιάνος ἔχει τὴν ῥάχιν κιτρινομέλαιναν με ἀνταύγειαν μεταλλικὴν καὶ πλατὺ πλαίσιον χνοώδους μέλανος εἰς ἑκάτεράν τῶν πτερυγῶν· τὸ ἄκρον τῆς ῥάχεως καὶ τὰ καλύμματα τῆς οὐρᾶς εἶνε βαθέως μελάγχροα μετὰ γραμμῶν πρασίνων καὶ μελαίνων, τὸ κάτωθεν τοῦ σώματος εἶνε μελάγχρου κίτρινωπὸν· τὰ γυμνά μέρη τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ τραχήλου εἶνε κυανοῦ θαλασσίου χρώματος, αἱ ἀκροχορδόνιοι ἐξοχαὶ ἐρυθροῦ

ζωηροῦ, τὸ δὲ ῥάμφος ὑπόλευκον καὶ αἱ πόδες ἐρυθροὶ ἰσχροες.

Ἡ ἀνατροφή τοῦ πτηνοῦ τούτου παρήγαγε πολλὰς ποικιλίας αἵτινες διακρίνονται κατὰ τὸ χρῶμα τοῦ πτερώματός των. Εἶνε δὲ αὗται· ὁ μέλας ἰνδιάνος τοῦ ὁποῖου τὸ πτέρωμα εἶνε μέλαν μετὰ μεταλλικῶν ἀνταυγείων· ὁ λευκός ἰνδιάνος, ὁ ὑπόφαιος ἢ ἰασπιδώδης, ὁ κίτρινος καὶ ὁ ἐρυθρός.

Ἡ μᾶλλον ἐπιζήτητος τῶν ποικιλιῶν τούτων εἶνε ἡ μελάγχρους, ἄλλως τε δὲ εἶνε καὶ ἡ μᾶλλον διαδεδομένη, ἡ μᾶλλον ἀγροδίαιτος, ἡ μᾶλλον εὐκόλος εἰς τὸ νὰ παχυνθῇ· ἐκείνη ἐν συντόμῳ ἢ τις περισσότερον πλησιάζει πρὸς τὸν ἄγριον τύπον.

Ὁ στρογγυλόστικτος ἰνδιάνος εἶνε χρώματος πρασίνου ὀρειχαλκίνου· ἑκάστον πτερόν ἔχει δύο γραμμὰς, τὴν με ἀνωτέραν μέλαιναν, τὴν δὲ κατωτέραν χρυαίζουσαν ὀρειχαλκίνην. Τὸ ὀπίσθιον μέρος τῆς ῥάχεως μεταλλάσσει ἀπὸ τοῦ πρασίνου ὀρειχαλκίνου εἰς τὸ σαπφείρινον κυανοῦν· τὸ ἐπίχρυσον πράσινον περίζωμα λαμβάνει εἰς τὸ ἀνώτερον μέρος τὴν λάμπην τοῦ χρυσοῦ καὶ εἰς τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς χρωματισμὸν ἐρυθροχάλκινον. Τὰ ὑπὸ τὴν οὐρὰν πτερὰ παρουσιάζουσι τέσσαρας σειρὰς ἀόρθα. *λυῶν*», τῶν ὁποίων τὸ κέντρον σχηματίζεται ἐκ κηλίδος κυανῆς ὑποπρασίνης περικυκλουμένης ὑπὸ μέλανος κύκλου καὶ περιεζωσμένης κάτω ὑπὸ πλατείας λωρίδος ἐπιχρύσου ὀρειχαλκίνης. Τὸ πτηνὸν τοῦτο κατοικεῖ τὰ περὶ τὸν κόλπον τῆς Χονδούρας μέρη.

Ἀπαντῶνται ἐν Εὐρώπῃ δείγματα τινὰ τοῦ εἶδους τούτου, ὅπερ ἄλλως τε ἐγκλιματίζεται καὶ ἐξημεροῦται ἐντελῶς· ἀλλὰ τὸν στρογγυλόστικτον ἰνδιάνον θεωροῦσι μᾶλλον ὡς πτηνὸν πολυτελείας, εἰς τρόπον ὥστε ἀγνοεῖται ἐὰν δύναται ἐν οἰκοβίῳ καταστᾶσαι νὰ προσφέρῃ τὰς αὐτὰς ὑπηρεσίας οἷας τὸ ἕτερον εἶδος.

Ὁ ἰνδιάνος ἐν γένει πολὺ δυσκόλως συνηθίζει νὰ μένῃ κλεισμένος ἐν τῷ ὀρνιθοτροφείῳ. Ἐὰν τὸν σταρῆσωμεν ποικίως εἰς ἐλευθερίαν ἰσχυαίνει ἀντὶ νὰ παχύνῃ.

Προσέτι εἶνε φίλιος καὶ κακός, προσβάλλει δὲ, παλλάκις

άνευ λόγου, τούς άλλους κατοίκους του όρνιθοτροφείου, και αυτούς τούς κύνας. Και κατ' αὐτῶν τῶν παιδίων ἐπιτίθεται ἐνίοτε χωρίς νά προκληθῆ.

Εἶνε λοιπὸν δύσκολον νά διατηρήσωμεν ἰνδιάνους ἐν περιωρισμένῳ όρνιθοτροφείῳ· πρέπει, ὅσῳ τὸ δυνατόν, νά τοὺς εἰσάγωμεν νέους διὰ νά δύνανται νά συνηθίζωσι τοὺς συνοίκους των.

Ἡ θήλεια εἶνε ἡπιωτέρα, ὑπάρχουσιν ὁμῶς πολλαὶ αἰτίαις κτυπῶσι τὰς ὀρνίθας και φονεύουσι τὰ ὀρνίθια.

Οὐδὲν δυσκολώτερον τῆς ἀνατροφῆς τῶν νεογνῶν ἰνδιάνων. Πολλάκις ταῦτα, μετὰ τὴν ἐκκόλαψιν των, τόσον εἶνε νεαρῶν ὥστε δὲν ἔχουσι τὸ ὀρμέφυτον νά ῥυμφίσωσι τὴν προσφερομένην αὐτοῖς τροφήν. Πρέπει τότε μετὰ προφυλάξεως νά εἰσάγωμεν εἰς τὸ στόμα αὐτῶν ταύτην κατὰ τμήματα.

Ἡ πρώτη τροφή τῶν νεογνῶν πρέπει νά σύγκηται ἐξ ἀλεύρου βρώμης και ψίχας ἄρτου, τὰ ὁποῖα ζυμοῦνται μετ' ὀλίγου χλιαροῦ ὕδατος και ἐνὸς ὡοῦ μελάτου. Πρέπει νά τρώγωσιν ἀπὸ ὀλίγον και πεντάκις ἢ ἐξάκις τῆς ἡμέρας. Εἰς ἕκαστον γεῦμα τοῖς δίδομεν νά πῶσιν ἐν ἀγγελίῳ οὐχί βαθεῖ διὰ νά μὴ βρέχωνται. Ἐάν ἴδωμεν ὅτι τὰ περιττώματά των εἶνε πολὺ σκληρά, τοῖς δίδομεν νά πῶσιν ὀλίγον τυρόγαλα.

Μετὰ ὀκτῶ ἢ δέκα ἡμέρας ἀρχίζουσι γενικῶς νά τρώγωσι καλῶς· προστίθενται τότε εἰς τὴν ζύμην νωπὰ κρόμμυα λεπτοκομμένα και ἀφαιροῦνται ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ ὡά, ἅτινα ἀντικαθίστανται διὰ πιτύρων. Ἐπειτα, καθ' ὅσον τὰ νεογνά ἀναπτύσσονται, ἐλαττοῦται ἡ ἀναλογία τοῦ ἀλεύρου βρώμης και τῆς ψίχας ἄρτου ὅπως ἀντικατασταθῆ δι' ἴσης ἀναλογίας ἀλεύρου κριθῆς· ζυμοῦται τὸ ὅλον μετ' ὀλίγου τυρογάλακτος, τὸ ὁποῖον βράζεται διὰ νά ἐξατμισθῆ τὸ μείζον μέρος τοῦ ὕδατος ὅπερ περιέχει.

Μετὰ ὀκτῶ περιποῦ ἑβδομάδας ἡ ζύμη δὲν πρέπει νά σύγκηται εἰμὴ ἐξ ἀλεύρου κριθῆς και γεωμήλων βεβρασμένων ἐν ὕδατι.

Μέχρι τῶν δύο μηνῶν τὸ γαλόπουλον μένει πολὺ εὐπαθές.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὑφίσταται κρίσιν μετὰ τὴν ὁποῖαν, κατὰ τὴν παραδεδεγμένην ἐν Γαλλίᾳ ἔκφρασιν, «πέρνει τὰ κόκκινά του» κοκκινίζουσι δηλαδὴ αἱ ἀροχορδόνες τῆς κεφαλῆς. Γίνεται τότε τόσον ἀγροδιαίτον ὅσον πρότερον ἦτο εὐπαθές.

Φαίνεται ὅτι ἀπὸ τινῶν χρόνων, κατὰ συμβουλήν τοῦ κ. Cherville ἡ διεύθυνσις τῶν δασῶν ἐγκατέστησεν ἀγρίους ἰνδιάνους εἰς τὰ δάση τοῦ Μαρλύ διὰ νά αὐξήσῃ τὸ σύνθηδες θήραμα.

Τοῦτο δύναται νά ἐκπλήξῃ τινὰς μὴ πιστεύοντα· ὅτι εἶνε ποτε δυνατόν ὁ ἰνδιάνος νά πετᾷ ἐνώπιον τοῦ κυνηγοῦ. Ἀλλὰ χωρίς νά ὑπολογίσωμεν ὅτι τρέχει μετὰ μεγίστης ταχύτητος ἐξισουμένης πρὸς τὴν τοῦ ἀρίστου κυνός, διανύων πεζῆ μακρὰ διαστήματα, ὁ ἄγριος ἰνδιάνος ἔχει ταχεῖαν και ἀδιάκοπον πτήσιν ἐπιτρέπουσαν αὐτῷ νά ὑψοῦται μέχρι τῆς κορυφῆς τῶν ὑψηλοτέρων δένδρων. Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ τὸ βάρος του εἶνε πολὺ, ἅμα φθάσῃ εἰς τὴν γῆν εἶνε ἠναγκασμένος νά τρέξῃ βήματα τινα διὰ νά ἐπανεύρῃ τὴν ἰσορροπίαν του και ἐλαττώσῃ τὴν ὀρμὴν τῆς πτώσεώς του.

Ἐπάρχει ὁμῶς φόβος μήπως οἱ ἰνδιάνοι τοῦ Μαρλύ ἐγκαταλείψωσι τὰ δάση χάριν τῶν κατακημένων μερῶν, διὰ νά εὐρωσιν ἐκεῖ τροφήν, ὡς ταῦτο συμβαίνει ἐνίοτε εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἐνθα οἱ ἄγριοι ἰνδιάνοι ζῶσι πλησίον τῶν ἀγροικιῶν.

Ὁ καιρὸς θὰ μᾶς διδάξῃ ἐάν ἡ περίεργος αὕτη δοκιμὴ πρέπει νά ἐξακολουθήσῃ ἢ ὄχι.

(Ἐκ τῆς France Agricole)

ΤΟ ΥΔΩΡ ΕΝ ΤΗ ΕΠΙΑΥΛΕΙ.

Ἐξ ὅλων τῶν ζητημάτων τῆς ὑγιεινῆς τὸ τῆς ποιότητος τοῦ ὕδατος εἶνε ἐκεῖνο ὅπερ πλειότερον ἐνδιαφέρει τοὺς ἀγροτικούς πληθυσμούς. Τὸ ὕδωρ ἐξεταζόμενον, τόσον ὑπὸ θρηπτικὴν ὅσον και ὑπὸ οἰκονομικὴν ἔποψιν, πρέπει νά κατέχῃ ἀναγ-

καίως πολλές ιδιότητες, τὰς ὁποίας πάντοτε εἶνε ὠφέλιμον νὰ τῷ παρέχωμεν ὅταν δὲν κέκτηται αὐτὰς ἐκ φύσεως.

Αἱ ιδιότητες τοῦ ὕδατος εἶνε αἱ μὲν χημικαὶ αἱ δὲ φυσικαί, ὅταν δὲ λέγωμεν ὅτι εἶνε ἠλλοιωμένον, ἢ κατάστασις αὐτοῦ δυνατὸν νὰ ᾔηνε μεταβεβλημένη εἴτε ἐκ τῆς παρουσίας ἀλάτων ἢ ὀργανικῶν οὐσιῶν, εἴτε ἐνεκα ἐλλείψεως ἀερισμοῦ, εἴτε ἐνεκα τῆς λίαν ταπεινῆς ἢ λίαν ὑψηλῆς θερμοκρασίας του.

Τὸ ποτὸν τῶν κτηνῶν πρέπει νὰ ᾔηνε καθαρὸν καὶ ὑγιεινόν· δηλαδή τὸ ὕδωρ ὅπερ ταῦτα λαμβάνουσιν ἐν φυσικῇ καταστάσει ἢ ἐν συνδυασμῷ μεθ' οἷα σδῆποτε ἄλλης τροφῆς, πρέπει νὰ ᾔηνε καθαρὸν καὶ ὅσῳ τὸ δυνατόν μετρίας θερμοκρασίας.

Τὸ ψυχρὸν ὕδωρ εἶνε βλαβερὸν εἰς τὰ ζῶα ὅταν ταῦτα ᾔηνε ἰδρωμένα ἢ ἐκτεθειμένα εἰς τὴν ὑγρασίαν καὶ εἰς τὰ ρεύματα τοῦ ἀέρος· εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας τὰ πίνοντα ψυχρὸν ὕδωρ ζῶα καταλαμβάνονται εἴτε ὑπὸ περιτονίτιδος, εἴτε ὑπὸ κατάρροων, εἴτε ὑπὸ κληήσεων τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, εἴτε τέλος ὑπὸ τάσεως πρὸς ἔκτρωσιν.

Πρέπει ὡσαύτως ν' ἀποφεύγωμεν τὴν χρῆσιν τοῦ γλιαροῦ ὕδατος, καθότι τοῦτο ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν καταπαύει τὴν δίψαν εἰμὴ ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ ποθῆ ἐν μεγάλῃ ποσότητι, ὅπερ κουράζει καὶ ἐπιφέρει τὴν ἀηδίαν, ἐκθέτει προσέτι τὰ ζῶα εἰς δυσπεψίας λίαν ὀδυνηρὰς ἐπιφέρον κοιλιακὰς διαστολὰς, διαρροίας δυσθεραπεύτους καὶ διευκολύνει τὴν ἀνάπτυξιν ὄλων τῶν μεταδοτικῶν ἀσθενειῶν.

Σπουδαῖον λοιπὸν εἶνε νὰ ὑψῶμεν τὴν θερμοκρασίαν τοῦ λίαν ψυχροῦ ὕδατος καὶ νὰ ταπεινώμεν τὴν τοῦ γλιαροῦ. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει προσθέτομεν ὀλίγον ζέον ὕδωρ, ἢ μᾶλλον, ὅπερ προτιμότερον, ἀφίνομεν νὰ διαμεινῆ τὸ ψυχρὸν ὕδωρ ἐν τῷ στάθλῳ ἐπὶ τινα χρόνον πρὶν ποτίσωμεν τὰ ζῶα. Ἐν τῇ δευτέρῃ περιπτώσει, φυλάττομεν τὸ ὕδωρ εἰς μέρος ἡροπερὸν ἢ εἰς δεξαμενάς περικυκλουμένας δι' ἀχύρου ὑγροῦ καὶ ἐκτεθειμένας εἰς τὸν ἥλιον, ἢ τέλος δυνάμεθα, χωρὶς νὰ ταπεινώσωμεν τὴν θερμοκρασίαν, νὰ τροποποιήσωμεν τὴν γεῦσιν αὐτοῦ καὶ τὴν ποιότητα προσθέτοντες ὀλίγον ἄλας ἢ ὄξος. Τὸ τοιοῦτο-

τρόπῳ συγκεκρασμένον ὕδωρ δίδεται ἐν μικρᾷ ποσότητι καὶ καταπαύει τὴν δίψαν τῶν ζῶων.

Διὰ νὰ ᾔηνε πράγματι θρεπτικόν, τὸ ὕδωρ πρέπει νὰ περιέχη ἐν διαλύσει ποσότητά τινα ἀέρος καὶ ἀλατούχων οὐσιῶν. Ἐξακριβοῦμεν δὲ τὴν ὑπαρξιν τούτων βράζοντες ἐν τινι δοχείῳ ὀλίγον ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, ὅπερ, ἐὰν περιέχη ἀέρα, ἐκπέμπει λεπτὰς φυσαλίδας πρὶν βράσῃ. Ἐὰν δὲ περιέχη ἄλατα καθ' ὅσον ὁ ἀῆρ ἐξέρχεται τοῦτο θολοῦται, γίνεται ἐλαφρῶς ὑπόλευκον καὶ τὰ ἄλατα κατακαθίζουσιν ἐν εἴδει γεωδῶν ὑλῶν.

Τὸ ὕδωρ οὐδέποτε ἀερίζεται πολὺ· ὅταν δὲ δὲν περιέχη ἀέρα εἶνε ἀνούσιον καὶ δύσπεπτον. Τὸ ὕδωρ φρεάτων καὶ δεξαμενῶν τινῶν, καὶ ἰδίως τὸ προερχόμενον ἐκ τῆς διαλύσεως τῶν πάγων καὶ τῶν χιόνων εἶνε πολλάκις ἐστερημένον ἀέρος. Τοιοῦτον ὕδωρ εἶνε καλὸν νὰ τὸ ἐκθέτωμεν εἰς τὸν ἀέρα ἢ κάλλιον νὰ τὸ δέρωμεν διὰ σαρώθρων, ἢ μᾶλλον νὰ τὸ χύνωμεν ἐν εἴδει χειμάρρου ἀπὸ δοχείου εἰς δοχεῖον πρὶν τὸ δώσωμεν εἰς τὰ κτήνη.

Τὸ ὕδωρ ὀφείλει τὴν εὐάρεστον γεῦσιν του εἰς ἄλατά τινα (τῆς ἀσθέτου, τῆς μαγνησίας κ.τ.λ.) συνδυασμένα μετὰ διαφόρων ἀνοργάνων ὀξέων (ἀνθρακικοῦ, θεικοῦ, νιτρικοῦ κτλ.), ἅτινα δέον νὰ περικλείη.

Ὅταν ἡ ἀναλογία τῶν ἀλάτων τούτων ὑπερβαίνῃ τὸ 1 ἢ τὰ 2 γραμμάρια κατὰ λίτρον (1—2 ἐπὶ τοῖς χιλίοις), τὸ ὕδωρ εἶνε ἀτέραμνον ἢ ἀρρυπτικόν, ἢτοι σκληρὸν, δύσπεπτον δὲ καὶ προκαλοῦν λιθίαισιν. Τὸ τοιοῦτον ὕδωρ εἶνε πολὺ δύσκολον νὰ τὸ ἀπαλλάξωμεν ἄλλως ἢ διὰ τῆς βράσεως τῶν ἀλατούχων οὐσιῶν τὰς ὁποίας περιέχει (ὅπερ εἶνε ἐντελῶς ἀνεφάρμοστον εἰς τὴν ἐπαυλιν).

Μεταξὺ τῶν μεθόδων τὰς ὁποίας δύναται τις νὰ συστήσῃ πρὸς βελτίωσιν τοιοῦτου ὕδατος εἶνε ἡ προσθήκη ἐνὸς περίπου γραμμαρίου ἀνθρακικοῦ νατρίου κατὰ λίτρον ὕδατος (τὰ πλεονάζοντα ἄλατα κατακαθίζουσιν ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὑπὸ μορφὴν λευκῆς κόνεως) ἢ ἢ ἐν αὐτῷ καταβύθισις μικρῶν σακιδίων περιεχόντων τέφραν (ἢ τέφρα εἶνε πλουσία ἐν ἀνθρα-

κικῶ καλίω, ἡ οὐσία δὲ αὕτη καταρρίπτει τὰ ἄλατα ὡς τὸ ἀνθρακικὸν νάτριον). Τὰ μέσα ταῦτα εἶνε ἥκιστα ἀξιοσύνστατα, καθότι ἀποβαίνει πολὺ δύσκολον νὰ γίνῃ χρῆσις ἀκριβῶς τῆς ἀπαιτουμένης ποσότητος νατρίου ἢ καλίου πρὸς κατάρριψιν τῶν περιεχομένων ἐν τῷ ὕδατι ἀλάτων, ὑπερβάλλουσα δὲ χρῆσις τῶν μνημονευθεισῶν οὐσιῶν δύναται νὰ καταστήσῃ τὸ ὕδωρ κινητικὸν καὶ ἐπιβλαβές· ἐν τούτοις εἶνε βεβαιότατον ὅτι αἱ οὐσίαι αὗται προστιθέμεναι ἐν καταλλήλῳ δόσει, δύνανται νὰ προσφέρωσι πραγματικὰς ὑπηρεσίας ἐκεῖ ἔνθα δὲν ὑπάρχει εἰμὴ ὕδωρ κεκορεσμένον δι' ἀνθρακικοῦ ἄσβεστίου ἢ γύψου.

Ἡ παρουσία ὀργανικῶν ὑλῶν ἐν τῷ ὕδατι καθιστᾷ αὐτὸ πολλάκις ἀκατάλληλον εἰς τὴν κατανάλωσιν καὶ ἐνίοτε μάλιστα ἐκθέτει τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ ζῷα εἰς διαφόρους μiasmaticὰς ἀσθενείας.

« Ἡ Ἐταιρεία τῶν Γάλλων γεωπόνων, ἔλεγεν ἐσχάτως ὁ κ. Imbs, ἐπέστησε τὴν προσοχὴν αὐτῆς ἐπὶ τῶν ἀτοπημάτων τῆς καταναλώσεως τῶν ὑδάτων ἄτινα, εἰ καὶ διαυγῆ, δύνανται νὰ περιέχωσι νοσογόνα σπέρματα λίαν ἐπικίνδυνα. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ θεραπεύωμεν τὰ ὕδατα πρὶν ἢ μεταχειρισθῶμεν αὐτά, καὶ αἱ ἤδη ἐφαρμοσθεῖσαι μέθοδοι εἶνε ἀνεπαρκεῖς πρὸς τοῦτο. Τὸ διύλιστήριον (φίλτρον) προσφέρει μὲν ὕδωρ καθαρὸν, ἀλλὰ δὲν ἀφαιρεῖ τὰ σπέρματα ταῦτα, δὲν ἐπιδρᾷ λοιπὸν δι' ἀπολύτως βεβαίου τρόπου.

» Τὸ διύλιστήριον Παστέρ, ὅπερ εἶνε κατὰ πολὺ ἀνώτερον ὄλων τῶν ἄλλων, δὲν παρέχει ἐπαρκεστέραν ἐγγύησιν, καὶ ἀφ' ἑτέρου δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τοὺς ἀγροτικοὺς πληθυσμούς. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ διύλιστηρίου συσπῶρεύονται νοσογόνα στοιχεῖα ἄτινα δύνανται νὰ διέλθωσι καὶ νὰ εἰσρεύσωσιν εἰς τὸ διύλιθὲν ὕδωρ ἐὰν προξενηθῇ ῥωγμὴ τις ἢ θλάσις τοῦ ὀργάνου τούτου. Ὅθεν πρέπει νὰ εὐρωμέν μεσον παρέχον ἀπόλυτον βεβαιότητα καὶ δυνάμενον νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τοὺς ἀγρούς.

» Ὁ κ. Imbs ἐσπούδασε τὸ ζήτημα τοῦτο τῇ βοήθειᾳ τοῦ

κ. Marié-Davy ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς ἀνεγνωρισμένης ἐπιστημονικῆς ἀρχῆς ὅτι ὑπάρχει βαθμὸς θερμοκρασίας, κατώτερος τῆς βράσεως, πλὴν ἐπαρκῆς ὅπως καταστρέψῃ τὰ ἐπιβλαβῆ μικρόβια χωρὶς νὰ παραβλάψῃ τὰς μὴ ἐπιβλαβεῖς οὐσίας αἵτινες ἔχουσι τὴν χρησιμότητά των. Εἰς 60° βαθμῶν θερμότητά τὰ μικρόβια τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ, τῆς χολέρας, τοῦ ἀνθρακος καὶ βεβαίως ὡσαύτως τῆς φυματιώσεως καταστρέφονται· εἰς 80° τὰ σπόρια ἐξαφανίζονται καὶ αὐτά. . . »

Ἄρκει λοιπὸν νὰ θερμάνωμεν τὸ ὕδωρ περὶ τοὺς 90° ἢ 95°. Εἰς τὴν θερμοκρασίαν ταύτην, τοῦ περιεχομένου ἀέρος μένοντος διαλελυμένου, αἱ ἀλατοῦχοι οὐσίαι δὲν κατακλύζουσι καὶ τὰ μικρόβια φονεύονται.

Τὰ ὕδατα τὰ περιέχοντα ὀργανικὰς ὑλὰς ἐν ἀποσυνθέσει ἔχουσι συνήθως χρῶμα πρασινωπὸν καὶ σηπεδονώδη ὄσμην· πρέπει λοιπὸν αὐτὰ ἐξάπαντος νὰ ἀποκλείωνται ἀπὸ τοῦ πρὸς πόσιν ὕδατος.

Ἐὰν δὲν δυνάμεθα ν' ἀποφύγωμεν τὴν χρῆσιν τῶν ὑδάτων τούτων πρέπει νὰ τὰ ὑποβάλλωμεν εἰς ἀπολύμανσιν καὶ διύλισμόν. Φθάνομεν εἰς τὸν διπλοῦν τοῦτον σκοπὸν διαπερῶντες αὐτὰ διὰ διαδοχικῶν στρωμάτων ἄμμου καὶ ξυλάνθρακος, τῶν ὁποίων ἡ ἀπολυμαντικὴ δύναμις εἶνε ἀνεγνωρισμένη. Ὁ Magné καὶ ὁ Baillei εἰς τὸ σύγγραμμά των περὶ τῆς κτηνιατρικῆς ὑγιεινῆς λέγουσι περὶ τοῦ ἀνθρακος ὅτι αὗτος εἶνε οὐσία ἀντιμiasmaticὴ λίαν δραστικὴ καθότι, ἐνῶ ἀπαλλάσσει τὰ ὕδατα ἀπὸ τῶν στερεῶν σωμάτων, ἀπορροφᾷ τὰς διαλελυμένας, κεχρωματισμένας, δυσώδεις, ὑλὰς, αἵτινες δύνανται νὰ διέλθωσι χάρτινον ἢ λίθινον διύλιστήριον.

Ὁ Lowitz, ὅστις πολλὰς ἐποίησατο δοκιμὰς, παρατήρησεν ὅτι 130—135 γραμμάρια ξυλάνθρακος χονδρῶς κοπανιζομένου τιθέμενα ἐντὸς 1500—1600 γραμμικῶν ὕδατος βιβλιζομένου ἀπολυμαίνουσιν αὐτὸ ἐντελῶς.

Ἡ ἀπολυμαντικὴ μέθοδος τῶν ὑδάτων διὰ τῆς χρήσεως τοῦ ἀνθρακος δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὰ ἔλλα εἰς τὰ ὅποια τὰ κτήνη πίνουσι καὶ τρώγουσι παντοειδεῖς ἀκαθαρσίας.

Ἐν ἡ πλειότερα βυτία, τῶν ὁποίων οἱ πυθμένες τρυπῶνται δι' ὀπῶν καὶ ἄτινα πληροῦνται κατὰ τὸ ἥμισυ δι' ἀλλεπαλλήλων στρωμάτων ἄμμου καὶ ἀνθρακος, βυθίζονται ἐν τῷ ἔλει καὶ τηροῦνται σχεδὸν ἐντελῶς ἀόρατα διὰ πασσάλων. Τὸ ὕδωρ εἰσέρχεται εἰς αὐτὰ ἐγκαταλείπον ὅλα τὰ σπέρματα καὶ τὰ δυσώδη ἀέρια ἃτινα περιέχει καὶ καταλαμβάνει ἐν τοῖς βυτίοις τὴν αὐτὴν ἐπιφάνειαν ἣν εἶχεν ἐν τῷ ἔλει.

Ὅταν τὸ ὕδωρ τῶν τοσούτω δυσωδῶν τούτων ἐλῶν διέλθῃ διὰ τοιούτων διύλιστηρίων, δύναται νὰ ἐξομοιωθῇ πρὸς τὰ ἄριστα ὕδατα καὶ, ἐναντίον παραλόγων τινῶν προκαταλήψεων, δὲν βλάπτει τὰ κτήνη.

(Ἐκ τῆς *Franca agricole*).

Η ΣΥΚΗ ΕΝ ΜΕΣΣΗΝΙΑ

ὑπό Γ. ΚΥΡΙΑΚΟΥ

ὑποδιευθυντοῦ τοῦ Τριανταφυλλιδείου Γεωργικοῦ σχολείου Ἀθηνῶν.

Ἡ συκὴ ἐν τῇ ἀρχαιότητι. — Ἀπὸ τῶν παλαιότατων μυθικῶν χρόνων ἡ ἱερὰ συκὴ ἐμφανίζεται ἐν Ἑλλάδι, γνησίᾳ αὐτῆς κόρη, αὐτόχθων, γηγειῆς, γεννηθεῖσα ἐκ τῆς μιλξίως τῶν γλιαρῶν ζεφύρων τοῦ πόντου πρὸς τὴν ὀργῶσαν καὶ γόνιμον φύσιν τῶν Ἑλληνικῶν ἀκτῶν ἡ Ἀττικὴ δὲ καὶ μάλιστα αἱ Ἀθηναίαι διεκδικοῦσι τὴν τιμὴν ὅτι ὑπῆρξαν ἡ πρώτη αὐτῶν κοιτίς (*), «ὅτι ἐν Ἀθήναις εὑρεθῆναι λέγουσι πρῶτον τὴν ἐλαίαν καὶ τὴν συκὴν, ἃ καὶ πρῶτον ἡ γῆ ἀνέδωκεν», ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ κατωτέρω ἐπιγράμματος. Ὁ μιλξίος αὐτῆς καρπὸς κατατάσσεται μετὰ τῶν πρώτων κατακτήσεων, ὅς ἡ καλλιέργεια ἤρατο ἐπὶ τῆς φύσεως, ὡς ἐκ τῶν ἀνωτέρω μαρτυρεῖται δι' ὃ καὶ, κατὰ τὸν Ἀθηναίων (**), οἱ Ἀθηναῖοι ἐκάλουν «ἱερὰν μὲν συκὴν τὸν τόπον ἐν ᾧ τὸ πρῶτον εὑρέθη,

(*) Αἰλιαν. Ποικιλ. Ἱστορ. Β. III. XXXVIII.

(**) Ἀθηναῖος. Δειπνοσοφ. Β. III. κ. 6—20.

τὸν δ' ἀπ' αὐτῆς καρπὸν ἠγητορίαν, διὰ τὸ πρῶτον εὑρεθῆναι τῆς ἡμέρου τροφῆς». Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες τὰς πολυτίμους τοῦ καρποῦ τούτου ιδιότητας ἐκτιμῶντες δικαίως ἐθεώρησαν τὴν συκὴν ὡς θεῖον δῶρον, καὶ τὴν γένεσιν τῆς ἀπέδωκαν εἰς τὴν Δήμητρα, τὴν πολύκαρπον τῆς Ἐλευσίνας θεᾶς, ὡς μανθάνομεν ἐκ τοῦ ἐξῆς ἐπιγράμματος ἀναφερομένου ὑπὸ τοῦ Πausανίου (*).

«Ἐνθάδε (**) ἀναξ ἤρωε Φυτάλος ποτε δέξατο σεμνὴν
Δήμητραν, ὅτι πρῶτον ὀπίρας καρπὸν ἔφηνεν,
ἦν ἱερὰν συκὴν θνητῶν γένος ἐξονομάζει,
ἐξ οὗ δὴ τιμας Φυτάλου γένος ἔτγεν ἄγῆραι».

Γεννηθεῖσα ἐν Ἀθήναις, ὅπου εὔρεν ἔδαφος ἐπιτήδειον, ἡ καλλιέργεια αὐτῆς ταχέως ἐξηπλώθη εἰς μεγάλας ἐκτάσεις ἐν Ἀττικῇ, ἥτις, κατ' Ἀντιφάνην τὸν κωμικόν (***) «σῦκα πάνυ φέρει, διαφέροντα τῆς ἀπάσης οἰκουμένης» τὰ δὲ σῦκα ἀπετέλεσαν μετὰ τῶν ἐλαιῶν τὰ κυριώτερα συστατικὰ τοῦ ὄψου τῶν κατοίκων τῆς Κεκρωπίας ὥστε νὰ λέγεται ὅτι «Ἀθηναῖοι σῦκα δεῖπνόν εἶχον» (****). Καὶ ἐμπορίου δὲ ζωηροῦ ἐγένοντο ἀντικείμενον αἱ περίφημοι Ἀττικαὶ ἰσχάδες, αἵτινες τοιαύτης ἀπελάμβανον ἐκτιμῆσεως, ὥστε ὡς εἰς τῶν λόγων, δι' οὓς ἐκίνησαν τὸν κατὰ τῶν Ἑλλήνων πόλεμον οἱ βασιλεῖς τῶν Περσῶν ν' ἀναφέρεται ἡ ἀπόκτησις τοῦ πολυτίμου τούτου καρποῦ. Ἡ γεῦσις τῶν τοσούτων ἐγαργάλιζε τὸν οὐρανίσκον, ὥστε μόλις ἐγεύοντο αὐτῶν οἱ βάρβαροι τοῦ Βορρᾶ ἐξεστράτευον πρὸς κατάκτησιν τῶν Μεσημβρινῶν χωρῶν, ὡς λέγει ὁ Κόμης Γασπαρέν. Ἀλλὰ τοσούτον ἦσαν ζηλότυποι τῆς ἡδείας καὶ δροσιστικῆς ταύτης τροφῆς οἱ Ἀθηναῖοι, ὥστε συνεπέα μάλιστα λιμοῦ, ἀπηγόρευσαν βραδύτερον τὴν ἐξχωγῆν αὐτῶν αἶνα, κατὰ τὸν Ἰστρον (****), μόνοι ἀπολαύοιεν οἱ κατοικοῦντες» βαρεῖται δὲ ποινὰ ἐκόλαζον τοὺς λάθρα ἐξάγοντας σῦκα, καὶ τὰ

(*) Paus. IV. 20. 2.

(**)—Δῆμος Λακιάδαι παρὰ τὰς Ἀθήνας.

(***) Αἰλιαν. Αὐτόθ. Β. III. XXXIX.

(****) Παρ' Ἀθην. αὐτόθ. Β. XIV.

Ξεις δημοσίων υπαλλήλων εκλεγομένων μεταξύ ατων αξιοπιστοτάτων των πολιτών», ως ιστορήσεν ο Φιλόμνηστος (*), των συκοφαντών ἐδημιουργήθη, ὅπως ἐγκαλῆ τοὺς παραβάτας τοῦ νόμου τούτου.

Ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἡ καλλιέργεια τῆς συκῆς μετεφυτεύθη ἀνά πᾶσαν σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα, ἐνθα εὔρε τὸ ἔδαφος παρεσκευασμένον πρὸς πολλαπλασίασιν αὐτῆς, καθόσον δαψιλῶς καθ' ἅπασαν τὴν χώραν ἐφύετο ὁ Ἐρινεός, ὑπὸ διάφορα ὀνόματα γνωστός(**). Ἡ πληθὺς δ' αὐτοῦ ἦν τοσαύτη ἐνιαχοῦ, ὥστε καὶ πόλις ἐν Μακεδονίᾳ, ἡ Ὀλυθος, ἔλαθεν ἐξ αὐτοῦ τὸ ὄνομα, Ἐν δὲ τῇ Μεσσηνίᾳ, ἐνθα ὁ ἐρινεὸς ἐκαλεῖτο τράγος, ὀρμώμενος ἀπὸ τῶν πεδιάδων ἀνερριχᾶτο μέχρι τῶν ἀπροσίτων κλιτύων τῆς Ἐύρας εἰς πλουσίαν ἐκχυνόμενος βλάστησιν, ὡς τις χρησμός ἀρχαῖος παρὰ Παισανίᾳ σωζόμενος μαρτυρεῖ. Ἡ θεραπεία λοιπὸν τῆς συκῆς ταχέως ἐξηπλώθη ἀνά τὰς χώρας ταύτας, ἐν αἷς ἡ φύσις αὐτῆς ἐνεδείκνυε καὶ ἐνδεικνύει ἐτι τὴν ἐξάπλωσιν τῆς καλλιέργειας ταύτης ἐκ τῆς Ἑλλάδος δὲ μετεδόθη μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐνθα ἔθαλλεν ὁ caprificus, εἰς τὴν Ἰβηρίαν καὶ παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ῥοδανοῦ.

Πανταχοῦ, ὅπου ἡ καλλιέργεια αὐτῆς ἐξηπλώθη, μεγάλων ἀπέλαυσε τιμῶν καὶ θείας ἐκρίθη καταγωγῆς ἡ συκῆ. Ὁ γηραιὸς θεὸς τῆς Ἰταλικῆς γεωργίας Κρόνος παρίστατο φέρων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς στέφανον σύκων. Ἐν ταῖς Ναξιακαῖς παραστάσεσιν ὁ Διόνυσος ὁ *Μειλίριος*, ἀδιὰ τὴν τοῦ συκίνου καρποῦ παράδοσιν οὕτω καλούμενος, ὡς ιστορήσεν ὁ Ἀγλαοσθένης(***), φέρει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φύλλα καὶ καρπούς συκῆς. Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, καί οἱ εἰς στενάς μετ' αὐτῶν σχέσεις εὐρισκόμενοι νησιῶται τοῦ Ἀρχιπελάγους, καὶ *Συκίτην* Διόνυσον ἐτίμων, ὡς ἄλλως καὶ Σωσίβιος ὁ Λάκων (***) ιστορεῖ «εὐρημα Διονύσου τὴν συκῆν ἀποδεικνύς.» Πλείονες λοιπὸν τοῦ ἐνὸς θεοί, ὡς καὶ περὶ τινῶν ἄλλων ἀξιολόγων φυτῶν συμβαί-

νει, διεκδικοῦσι τὴν τιμὴν ὅτι ἐδίδαξαν τοῖς Ἕλλησι τὴν καλλιέργειαν τῆς συκῆς, ἢ περὶ τὰς γνώμας δὲ αὕτη διαφορὰ ἐνῶ μὲν δεικνύει τὴν μεγίστην ὑπόληψιν, ἢς ἀπελάμβανεν ἡ συκῆ, μὰς διδάσκει προσέτι ὅτι πιθανώτατα ἡ καλλιέργεια αὐτῆς εἰσῆχθη ἐν Ἑλλάδι συγχρόνως σχεδὸν διὰ τῆς ἐπιδράσεως τῶν δύο πολιτισμῶν, οἵτινες ἐπεκράτησαν ἐν Ἀττικῇ καὶ ταῖς νήσοις τοῦ Ἀρχιπελάγους.

Ἡ Συκῆ σήμερον. Στατιστικαὶ πληροφορίες.
— Σήμερον ἡ συκῆ καλλιεργεῖται ἀνά πᾶσαν σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα. Οἱ νωποὶ αὐτῆς καρποὶ φέροντες ἐτι τὰς σταγόνας τῆς πρωῆς δρόσου, εἶνε μίᾳ τῶν ὑδροσερωτέρων καὶ εὐχυμοτέρων ὀπωρῶν τοῦ θερούς, ξηραίνόμενοι δὲ παρέχουσι τὸν χειμῶνα εὐχυλον καὶ θερμαντικὸν ἐπιδόρπιον παντοῦ ἐκτιμῶνται καὶ ἀναζητῶνται, εἰς πάντα δὲ κῆπον καλλιεργεῖται ἡ συκῆ. Ἄλλ' ὡς κηπαῖον φυτὸν καλλιεργουμένη εἰς τὰς πλείστας τῆς Ἑλλάδος ἐπαρχίας χρησιμεύει μόνον διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἐντοπίου πληθυσμοῦ. Ἡ μεγάλη, ἡ βιομηχανικὴ οὕτως εἶπειν καλλιέργεια τῆς συκῆς ἀπαντᾶται μόνον εἰς ὀλίγας μεσημβρινὰς τῆς Πελοποννήσου ἐπαρχίας καὶ κατὰ δεύτερον λόγον εἰς τινὰς νήσους. Αἱ Ἀττικαὶ ἰσχάδες ἐξέλιπον καὶ ἐλησημονήθησαν τὰ δὲ βασιλόστυκα μόλις ἐξαρκοῦσι νὰ δροσίωσι τοὺς οὐρανίσκους τῶν κατοίκων τῆς πρωτεύουσας· αἱ Ἀθηναῖοι παρέδωκαν τὰ σκῆπτρα τοῦ ἐμπορίου τῶν σύκων εἰς τὴν Μεσσηνίαν.

Παρὰ τὰς ὑπηρείας τοῦ Καλαθίου καὶ τῆς Ἰθώμης καὶ τὰ κράσπεδα τῆς Μακκαρίας πεδιάδος ἡ συκῆ καλλιεργεῖται εἰς μεγάλας ἐκτάσεις εὐδοκίμως πολὺ πρὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ παρόντος αἰῶνος. Ὁ Γλουκεβίλ περιηγηθεὶς τὴν Πελοπόννησον ἀρχομένου τοῦ αἰῶνος, εὔρε θάλλουσαν τὴν καλλιέργειαν τῆς συκῆς καὶ ἀκμαῖον τὸ ἐμπόριον τῶν σύκων. Ἄτὰ σύκα τῆς Πελοποννήσου, λέγει, διακρίνονται μετὰ τῶν ἐκλεκτοτέρων γνωστῶν, οἱ Μεσσηνιοὶ δὲ ἰδιαζόντως καλλιεργοῦσι μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας τὴν συκῆν (*). Ἐκ τῶν ὀλίγων στατιστικῶν πληροφοριῶν, ἃς πα-

(*) Παρ' Ἀθην. αὐτόθι. Β. XIV.

(**) Παυσ. IV. 28. 2.

(***) Ἀθην. αὐτόθι.

(*) Rouqueville. VI. 246.

ρέχει, καταφαίνεται η σπουδαιότης, ἣν εἶχε προσλάβει ἡ καλλιέργεια αὕτη ἐν Μεσσηνίᾳ πρὸ τῶν καταστροφῶν τοῦ πολέμου τῆς Παλιγγενεσίας. Μόνον εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Νησίου καὶ τῆς Ἀνδρουτζίης εἰσεπράττοντο 300,000 δρ. ἐκ πωλήσεως σύκων κατ'ἡλίσκον δὲ ἐπὶ τόπου τότε ὡς καὶ σήμερον μεγάλην ποσότητα τοιούτων. Αἱ δηώσεις τοῦ Ἰβραήμ. ἤλαττωσαν βεβαίως σημαντικῶς τὴν παραγωγὴν, πολλοὶ δὲ συκῶνες, καὶ μάλιστα οἱ περὶ τὰς Καλαμάς, μετεβλήθησαν εἰς σωρούς τέφρας, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν ἐξῆπλώθη καὶ πάλιν τὰ χέως ἡ καλλιέργεια. Ἡ Γαλλικὴ ἐπιστημονικὴ ἀποστολὴ τοῦ Μωρέως ἀπήντησεν ἐν Μεσσηνίᾳ τὴν συκὴν «πανταχοῦ ἀγρίαν ἢ καλλιεργημένην».

Κατὰ τὸ ἔτος 1834 ὑπῆρχον ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα 50,000 συκοδένδρα (*), ἔκτοτε δὲ μέχρι τοῦ 1860 ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἐπλασιάσθη. Κατὰ τὴν στατιστικὴν τοῦ 1860 (**), ὁ ἀριθμὸς τῶν συκοδένδρων ἀνῆρχετο τότε εἰς 360,000 κατεῖχον δὲ ταῦτα ἔκτασιν 18,000 στρεμμάτων περίπου καὶ ἡ παραγωγὴ αὐτῶν ἀξίας 1,063,800 δρχ. π. ὑπελογίζετο εἰς 111,845 στατῆρας σύκων, οὕτω διανεμομένων:

Μεσσηνίας.....	87,804	Στ.
Κυκλάδων.....	14,155	»
Εὐβοίας.....	5,892	»
Λακωνίας.....	2,910	»
Ἀρκαδίας.....	5,500	»
Φθιώτιδος.....	504	»

Ἐν ἔτει 1875 οἱ συκῶνες κατεῖχον ἔκτασιν 60,000 στρ. ὡς ἐγγιστα, ἐκ τῶν ἐμπορικῶν δὲ πινάκων τοῦ αὐτοῦ ἔτους μανθάνομεν ὅτι τῆς εὐτυχοῦς ταύτης ἐποδείας ἡ ἐξαγωγή ἐφθάσεν εἰς 250,808 στατ. σύκων, ἀτινα διατεθέντα εἰς τιμὰς ἐκτάκτως ὑψηλὰς ἀπέφερον πρὸσῶδον 4,039,000 δρ. Τρία ἔτη μετὰ ταῦτα κατὰ τὸ 1878, ἡ ἐξαγωγή ἐφθάσεν εἰς 210,000 στ. περίπου(***) .

(*) Πολιτειαγραφικαὶ πληροφ. Περὶ Ἑλλάδος 1867.

(**) Σπηλιωτάκη. Στατιστ. Γεωργ. 1860.

(***) Ἀλεξάνδ. Τομπάζη. La Grèce sous le point de vue agricole 1878

Κατὰ τινὰ ἀνέκδοτον ἐπίσημον Γεωργικὴν στατιστικὴν τοῦ 1887, ἐφ' ἧς εἰργάσθην ἐν τῷ τμήματι τῆς Γεωργίας, ὁ ὅλικός ἀριθμὸς τῶν καλλιεργουμένων συκοδένδρων ἀνέρχεται εἰς 1,109,442 κατεχόντα ἔκτασιν 30,108 στρεμ., ὧν ἡ παραγωγὴ ἀνῆλθεν εἰς 254,488 στ. ἡ δὲ ἀξία, μὲ τὴν τρέχουσαν τότε τιμὴν 10—12 Δρ., εἰς 2,500,000—3,000,000 δρ. Πλὴν εἰς τὰ ποσὰ ταῦτα πρέπει νὰ προστεθῶσιν ὅσα εἴτε ἐξ ἀμελείας τῶν κκ. Δημάρχων, εἴτε ἐκ φοροφθίας κκ. δὲν ἀνεγράφησαν. Τὰ ἀνωτέρω ποσὰ εἶνε οὕτω διανενημεμένα.

	Ἀριθ. Δένδ.	Ἐκτασίς εἰς στρέμ.	Παραγωγή εἰς στατῆρ.
Πελοπόν.	630,000	50,053	1,893,75
Μεσσηνία	456,640	24,980	146,130 (*)

Ἡ Μεσσηνιακὴ παραγωγὴ διανέμεται εἰς τρεῖς Ἐπαρχίας.

Πυλίας.	8,000	800	4,500
Παμίσου.			
Καλαμών.			

Ἐκ πάντων δὲ τῶν Μεσσηνιακῶν δήμων ὁ τῆς Θουρίας καὶ Ἄριός εἶνε οἱ μᾶλλον συκοφόροι.

Ἐκ τῶν ἄλλων Ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος αἱ παράγουσαι τὰς μεγαλειτέρας ποσότητας ξηρῶν σύκων εἶνε αἱ νῆσοι Ἄνδρος καὶ Τήνος, ἡ Ἐπαρχία Καρυστίας ἐν Εὐβοίᾳ καὶ ἡ Ἐπαρχία Γυθείου.

Κατὰ τοὺς πίνακας τοῦ Ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος ἐν ἔτει 1889 ἐξήχθησαν 9,161,504 ὀκ. σύκων ἦτοι περὶ τοὺς 208 στατ. ἀξίας δρ. 2,425,716. Προσθέτοντες εἰς ταῦτα τὸ ὁσημέραι ἀυξανόμενον ποσὸν τῶν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἀποσταζομένων σύκων τῶν ἐπὶ τόπου κατανάλισκομένων τοιούτων κτλ. κκ. συμπεραίνομεν ὅτι ἡ παραγωγὴ τοῦ ἔτους 1889 ὑπερέβη τὰς 250,000 στατῆρ. Τὸ 1890 ὑπῆρξεν ἔτος ἀφορον, ἡ ἐλάττωσις δὲ τῆς παραγωγῆς ὑπερέβη κατ' αὐτὸ τὰς 50,000 στατ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀτελῶν στατιστικῶν εἰδησεῶν συνάγομεν ὅτι ἡ καλλιέργεια τῆς συκῆς ἤδη ἂν καὶ βραδέως οὐχ ἦτιον

(*) Παραγωγὴ πολὺ μικρὰ, διὰ τὴν ἀφορίαν τοῦ ἔτους, ἀλλ' ἴσως καὶ διὰ τὰς διαβιβασθείσας πλημμελεῖς πληροφρίας.

διαρκῶς αὐξάνει. Κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη ἔτεινεν ἀληθῶς νὰ παραμεληθῇ ἡ καλλιέργεια αὐτῆ ἐν Μεσσηνίᾳ διὰ τὴν μεγάλην κατὰπτωσιν τῶν τιμῶν τῶν σύκων, ἀλλὰ μετὰ τὴν νέαν ἐπελθοῦσαν ἀπὸ 3—4 ἔτων ὑψωσιν, φαίνεται καὶ πάλιν ἀναλαμβάνουσα τὴν προτέραν ὑπόληψιν τῆς. Κατὰ τὰς ἐγκυκλίους τῶν ἐμπόρων τῶν Καλαμῶν, οἵτινες ἔχουσι καλὰς πληροφορίες, ὁ μέσος ὅρος παραγωγῆς ἐμπορευσίμου προϊόντος τῶν δύω Ἐπαρχιῶν Μεσσηνίας καὶ Καλαμῶν εἶνε περίπου 200,000 στατ. εἰς 30,000 στατῆρ. ἀνέρχεται ἡ παραγωγή τῶν γειτονικῶν δήμων Πεταλιῶλου, Κορώνης, Πύλου, Γυθείου, Μολάων κλ. Ἐὰν λάβωμεν 12—15 δρχ. ὡς μέσον ὅρον τιμῆς τοῦ στατῆρ. σύκων κατὰ τὰς τρεχούσας τιμὰς, ἡ ὀλικὴ ἀξία τοῦ ἐμπορευσίμου προϊόντος τῶν δύω Ἐπαρχιῶν ἀνέρχεται εἰς 2,400,000 — 3,080,000 δρ. ποσὸν λίαν σημαντικόν.

Ὁ ὀικονομικὴ θέσις τῆς Συκῆς ἐν τῇ Μεσσηνιακῇ Γεωργίᾳ. Εἶνε λοιπὸν τὰ σύκα σπουδαιότατος παράγων τῆς γεωργικῆς καὶ ἐμπορικῆς δράσεως τῶν ἐπαρχιῶν τούτων, καὶ μετὰ τὴν σταφίδα ἡ καλλιέργεια τῆς συκῆς ἀποτελεῖ μετὰ τοῦ ἐμπορίου τῶν ἐλαίων μίαν τῶν κυριωτέρων πηγῶν, δι' ἧς ἀφθόνως εἰσρέει εἰς τὴν Μεσσηνίαν ὁ χρυσὸς τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἡ ποικιλία αὐτῆ τῶν προϊόντων εἶνε ἐν ἔτι πλεονέκτημα, καθ' ὃ ὑπερέχουσιν αἱ εὐφοροὶ μεσσηνιακαὶ ἐπαρχίαὶ πολλῶν ἄλλων τῆς Πελοποννήσου πλουσιωτέρων, ἐν αἷς καλλιεργεῖται ἀποκλειστικῶς σχεδὸν μόνον ἡ ἄμπελος. Ἡ ποικιλία δὲ αὕτη ἀσφαλίζει κατ' ἔτος σταθερὰν πρόσοδον, ἥτις δύναται μὲν νὰ μειωθῇ ἐπαισθητῶς, ἀποτυγχανοῦσης καλλιέργειας τινός, ἀλλ' εὐρίσκει μικρὸν ἀντιστάθμισμα εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἄλλων, διότι σπανιώτατα συμβαίνει νὰ ἀποτύχωσι καὶ νὰ ὑποτιμηθῶσι πολλὰ συγχρόνως προϊόντα.

Εἶνε τῶν ἄντι γεγονός ἀναμφισβήτητον, νόμος ἐξαχθεὶς ἐκ τῆς παρατηρήσεως τῶν ὀικονομικῶν φαινομένων, ὅτι ἡ ἀποκλειστικὴ ἐπικράτησις ἐν τινι χώρῃ γεωργικοῦ τινος προϊόντος, ὅσον πλούσιον καὶ ἀνῆ, δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἐνίοτε μεγάλας ὀικονομικὰς ζημίας καὶ καταστροφὰς εἰς τε τοὺς καλλιεργοῦντας τὸ εἶδος καὶ εἰς τοὺς ἐμπορευομένους αὐτό. Αἱ ἀκραφαίαι τῆς ἀτμοσφαιρας, μία παρασιτικὴ ἀσθένεια, ἐκ τῶν πολλῶν ὡς ἀναγράφει δυστυχῶς τὸ νοσολόγιον τῆς ἀμπέλου λ.χ, καταστρέφουσιν εἰς ὀλίγας ἡμέρας τὴν ἐργασίαν ὀλοκλήρου τοῦ ἔτους, φυγαδεύουσι τὴν μετὰ τοσοῦτων περιποιήσεων ἐκτραφεῖσαν μόνην ἐλπίδα τοῦ καλλιεργητοῦ· ἡ δὲ ἐνεκα τῆς μεγάλης προσφορᾶς ἢ τῆς μικρᾶς ζητήσεως ῥαγδαία ἐνίοτε κατὰπτωσις τῶν τιμῶν παρασύρουσι πολλάκις μετὰ τῶν καλλιεργητῶν καὶ τοὺς ἐμπόρους εἰς ὀικονομικὰ βάραθρα. Πρόσφατος ἔτι εἶνε ἡ ἀνάμνησις τῆς δεινῆς ὀικονομικῆς καχεξίας, ἥτις κατεῖχε πρὸ 10 περίπου ἔτων πολλὰς σταφιδόφους ἐπαρχίας, μετὰ τὰς καταστροφὰς, ὡς ἐπὶ τρία συναπτὰ ἔτη ἐπέφερον εἰς τὴν καλλιέργειαν καὶ τὸ ἐμπόριον τῆς σταφίδος ἡμεγίστη κατὰπτωσις τῶν τιμῶν τοῦ προϊόντος καὶ ἡ ἐκ Θεομηνίας καταστροφή αὐτοῦ. Αἱ πτωχεύσεις διεδέχοντο ἀλλήλας ἐν Μεσσηνίᾳ ταχεῖαι, εὐποροὶ δὲ καλλιεργηταί, κύριοι μεγάλων ἐκτάσεων σταφιδῶνων εὐρίσκοντο ἐν ἀπορίᾳ τῶν μᾶλλον τῷ βίῳ χρειωδῶν. Ἰδιαιτέρως διὰ τὴν Μεσσηνίαν ἡ ἀποκλειστικὴ ἐπικράτησις τῆς ἀμπέλου θὰ ἦτο ἐπιβλαβεστέρα διότι ἡ σταφίς αὐτῆς, κατωτέρας ποιότητος οὖσα, ὑφίσταται πρῶτη τὰς δυσμενεῖας τῆς ἀγορᾶς. Κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη πολλοὶ τῶν ἐμπόρων τῶν Καλαμῶν ὑπέστησαν ζημίας σημαντικὰς ἐν τῷ ἐμπορίῳ τῆς σταφίδος, ἤθελον δὲ εἶδει τὴν θέσιν αὐτῶν σοβαρῶς κλονιζομένην, ἐὰν τὰ κέρδη, ἅτινα ἐπραγματοποίησαν ἐκ τῆς καλῆς τοποθετήσεως τῶν σύκων δὲν συνετέλουν εἰς τὴν ἀνόρθωσιν αὐτῶν.

(Ἐπεται συνέχεια)

Ἡ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΣΚΩΛΗΚΟΣ ΤΗΣ ΜΗΛΟΛΟΝΘΗΣ

Αἱ καταστροφαι αἱ προξενούμεναι ὑπὸ τῶν ἐπιδημιῶν καὶ τῶν παρασίτων εἰς τοὺς ἀνθρώπους, εἰς τὰ οἰκόβια ζῷα καὶ εἰς τὰ καλλιεργούμενα φυτὰ ἐγέννησαν ἀπὸ τινος ἤδη χρόνου τὴν ιδέα εἰς τοὺς ἐπιστήμονας νὰ στρέψωσι κατ' ἀλλήλων τὰς

δύο ταύτας μάστιγας αίτινες καθιστῶσιν ἡμῖν τὸν βίον τοσούτῳ δυστυχῆ, ὅτε μὲν προσβάλλουσαι ἀπ' εὐθείας τὰς πολυτίμους ἡμῶν ὑπάρξεις, ὅτε δὲ ἀποκόπτουσαι ἡμῖν τὰ μετὰ τοσούτων κόπων καὶ φροντίδων προετοιμαζόμενα τρόφιμα.

Τὰ παντοειδῆ παράσιτά καὶ τὰ ἐπιβλαβῆ εἰς τὰ καλλιεργούμενα φυτὰ ἕντομα, θεωρούμενα αὐτὰ καθ' ἑαυτά, δὲν εἶνε τῆ ἀληθείᾳ εὐτυχέστερα ἡμῶν.

Ἔχουσι καὶ ταῦτα τὰς ἀσθενείας καὶ τὰ παράσιτά των, ἀτινα τὰ καταστρέφουσι καὶ τὰ καταβροχθίζουσι, δὲν πρόκειται δὲ εἰμὴ νὰ ἀνακαλυφθῆ δι' ἕκαστον εἶδος τῶν κακοποιῶν τούτων ζωύφιων οἷα δὴπατε χολέρα ἢ φυλλοξήρα ὅπως ἀπαλλαγῶμεν αὐτῶν διὰ παντός.

Διὰ νὰ κατορθώσωμεν τοῦτο δὲν ἔχομεν εἰμὴ νὰ ἐννοήσωμεν τὴν ἀσθένειαν ὑπὸ τῆς ὁποίας ἕκαστον παράσιτον πάσχει φυσικῶς νὰ ἀναπαραγάγωμεν καὶ πολλαπλασιάσωμεν τὸ σπέρμα τῆς ἀσθενείας ταύτης διὰ τεχνητῶν καλλιεργειῶν, νὰ τὸ ἐνοφθαλμίσωμεν εἰς τινὰ ἀριθμὸν ἀτόμων καλῶς ἐχόντων καὶ νὰ ἀφήνωμεν τὰ περαιτέρω εἰς τὴν φύσιν.

Τὰ ἐνοφθαλμισθέντα καὶ ἀφεθέντα ἐλεύθερα ἄτομα θὰ μεταδώσωσι τὴν ἀσθένειαν εἰς τὰ ἄλλα, ἐπειδὴ δὲ βεβαίως αὐδεῖς θὰ φαντασθῆ νὰ συστήσῃ λοιμοκαθαρτήρια χάριν αὐτῶν, θὰ ἀλληλοκαταστραφῶσι καὶ θὰ καταστήσωσι τὸ ἔδαφος νοσηρὸν διὰ τὰς μελλούσας γενεάς.

Ἡ πρώτη πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τῆς μεθόδου ταύτης δὲν ἐγένετο ἐν τούτοις εἰμὴ λίαν προσφάτως καὶ τὰ πρωτόλεια προσεφέρθησαν εἰς τὸν σκώληκα τῆς μηλολόνης.

Κατὰ μῆνα Νοέμβριον τοῦ 1890, γεωργός τις τοῦ νομοῦ τῆς Ὀρνῆς ἀνεκάλυψεν ἀσθενεῖαν τινὰ τοῦ σκώληκος τούτου ὀφειλομένην εἰς εἶδος εὐρώτου σπουδασιέντος ὑπὸ τῶν κκ. Prillieux καὶ Delacroix ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τῆς φυτικῆς παθολογίας τοῦ ἀγρονομικοῦ ἰνστιτούτου τῶν Παρισίων. Ὁ κκ. Giard, καθηγητὴς τῆς Σορβόνης, ἠσχολήθη ἐσχάτως εἰς τὴν μελέτην τοῦ ὄργανισμοῦ τούτου. Οἱ κκ. Prillieux καὶ Delacroix, κατόπιν ἐρευνῶν συνεχῶν καὶ καλῶς ἐνεργηθεισῶν, κατώρθωσαν νὰ

καλλιεργήσωσι τὸν ὄργανισμόν τοῦτον ἐν κέντροις καταλλήλοις καὶ ἐβεβαιώθησαν ὅτι οἱ ἐνοφθαλμιζόμενοι εἰς τὸν σκώληκα σπόροι ἐπροξένουν αὐτῷ τὴν παρατηρηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ κ. Le Moulle ἀσθένειαν. Ἴδου δὲ τὰ συμπεράσματα τῆς εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν ἀποσταλείσης παρ' αὐτῶν ἐργασίας:

« Ἐκ τῶν ἐρευνῶν τούτων ἀπεδείχθη 1) ὅτι ἡ *Bolrylis tenella* προσβάλλει ἐν τῷ ἔδαφει τοὺς σκώληκας τῶν μηλολόνης καὶ φονεύει αὐτούς· 2) ὅτι τὸ παράσιτον τοῦτο δύναται νὰ καλλιεργηθῆ εἰς τινὰς θρεπτικὰς οὐσίας· 3) τέλος ὅτι τὰ σπέρματα τὰ προερχόμενα ἐκ τῶν καλλιεργειῶν τούτων καὶ διασπειρόμενα ἐπὶ τοῦ ἔδαφους διχως νὰ παραβλάψωσι τὰ ἐπ' αὐτοῦ βλαστάνοντα φυτὰ ἐπιφέρουσι τὸν θάνατον τῶν σκωλήκων τῆς μηλολόνης, οἵτινες διαιτῶνται ἐν αὐτῷ».

Μεταγενεστέρα παρατήρησις τοῦ κ. Le Moulle κατέδειξε τὴν ἀκρίθειαν τῶν συμπερασμάτων τούτων· ἡ ἀσθένεια τῶν σκωλήκων ἢ παρατηρηθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ κατὰ μῆνα Ἰούλιον τοῦ 1890, διεδόθη οὕτως ὥστε κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους εἶχον προσβληθῆ 70 % σκωλήκες.

Κατὰ Μάιον τοῦ 1891 τὸ κακὸν εἶχε καταλάβει λειμῶνα ἀπέχοντα 140 μέτρα τὸν ὅποιον 25 μῆνας πρότερον εἶχεν εὖρει ἐντελῶς ἀπρόσβλητον. «Τὸ ἔροτρον, λέγει ὁ κ. Le Moulle, ἐπανῆγεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἔδαφους τοσαύτην ποσότητα χρυσαλίδων τοῦ ἐντόμου τούτου ὥστε ἡ γῆ ἐφαίνετο ὡσεὶ προσφάτως ἀσθεσιτώθεισα.»

Κτηθέντων τῶν πρώτων τούτων ἀποτελεσμάτων, προέκειτο προσέτι νὰ εὑρεθῆ τρόπος ἐφαρμογῆς ἀπλοῦς καὶ πρακτικῆς.

Τῆ παρορμήσει τῶν κυρίων Prillieux καὶ Delacroix, δύο μηχανικοὶ οἱ Fribourg καὶ Hesse, ἐπεχείρησαν τὴν πλήρη μελέτην τοῦ ζητήματος τούτου καὶ μετὰ πολλὰς δοκιμὰς κατώρθωσαν νὰ παραγάγωσιν ἐν ποσῷ τὸ παράσιτον τοῦ σκωλήκος καὶ νὰ τὸ θέσωσιν ἐν φιάλαις πρὸς χρῆσιν τῶν καλλιεργητῶν.

Ὁ τρόπος τῆς διανομῆς εἶνε ἐκ τῶν εὐκολωτάτων. Εἰς μέρος δρασερὸν καὶ σκιερὸν, τίθεται μέγα πῆλινον ἢ φαγεντι-

ανόν άγγειον, εις τὸ βάθος τοῦ ἀποίου στρώννυται στρώμα ὑγρᾶς ἄμμου ἐνὸς ἢ δύο ἑκατοστομέτρων πάχους. Ἐπὶ τοῦ ἄμ- μώδους τούτου στρώματος ἀποτίθεται ἑκατοντάς περίπου σκωλήκων, οἵτινες ἐπιπᾶσσονται διὰ σπερμάτων τοῦ παρα- σίτου κονιοποιηθέντων προηγουμένως, μεθ' ὃ καλύπτεται τὸ δο- χεῖον διὰ σανίδος καὶ βρούων ὑγρῶν.

Ἐντὸς ἕξ ἢ ἑπτὰ ὥρῶν ὅλοι οἱ ἐν τῷ δοχείῳ σκώληκες εἶνε μεμολυσμένοι. Διασπείρονται τότε ἐφ' ὅλης τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἀγροῦ καὶ ἡ προσβολὴ μεταδίδεται ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἄλλον τοσοῦτῳ μᾶλλον ταχέως ὅσῳ οὗτοι εἶνε πολυαριθμότεροι· μετ' ὀλίγον ἅπας ὁ ἀγρὸς ἀποβαίνει ἀκατάλληλος ὅπως ἐμφωλεύσῃ ἐν αὐτῷ ὁ σκώληξ.

(Ἐκ τῆς France agricole).

Ἡ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΗΣ ΕΥΓΕΝΟΥΣ ΣΗΨΕΩΣ ΤΩΝ ΣΤΑΦΥΛΩΝ ΠΑΡΑΚΩΛΥΕΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΘΕΙΚΟΥ ΧΑΛΚΟΥ

Κατὰ τὴν γνώμην ξένων τινῶν παρατηρητῶν ὁ βορδιγάλι- ος πολτός καὶ ἐν γένει ἢ ὑπὸ οἰκνδήποτε μορφῆν χρῆσις τοῦ θεικοῦ χαλκοῦ πρὸς καταπολέμησιν τοῦ περονόσπορου ἐπιδρῶσι συνήθως δυσμενῶς ἐπὶ τῶν ἐκλεκτῶν λευκῶν οἴνων.

Ἄγνοεῖται ἂν παρόμοιόν τι παρατηρήθῃ ἐν Γαλλίᾳ, ὅπως- δήποτε ἀνάγκη νὰ γίνῃ μνεία αὐτοῦ, καθ' ὅσον δὲν εἶνε δύσ- κολον νὰ προληφθῇ τὸ κακὸν χωρὶς νὰ παραιτηθῇ τις τῆς χρήσεως μέσου τοσοῦτον ἰσχυροῦ καὶ δεδοκιμασμένου κατὰ τοῦ περονόσπορου.

Εἰς τινὰ μέρη κακῶς ἐκτεθειμένα ἢ κείμενα παρὰ τὰ μεθό- ρια τῆς ζώνης ἐντὸς τῆς ὁποίας καλλιεργεῖται ἡ ἄμπελος, ὄχι μόνον κατασκευάζεται οἶνος, ἀλλὰ καὶ ἐπιτυγχάνεται ποιότης λευκοῦ οἴνου εἰς ἄκρον ἐκλεκτῆ· οἱ οἶνοι τοῦ Ῥήνου εἶνε ἄρι- στον παράδειγμα. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι τοῦτο ἐπιτυγχάνεται μόνον διὰ ἐκλεκτῆς καλλιεργείας καὶ φροντίδων εἰδικῶν.

Ἐν τῶν σπουδαιότερων μέτρων ἄτινα εἰς τὰ μέρη ταῦτα

λαμβάνουσι πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν ἐκλεκτῶν τούτων οἴνων εἶνε ὁ βαθμὸς τῆς ὠριμότητος τῶν σταφυλῶν. Ἐπειδὴ εἰς τὰ ψυχρὰ κλίματα ἡ σταφυλὴ μένει συνήθως λίαν ἄωρος συλλέγουσιν αὐ- τὴν ὅσῳ τὸ δυνατόν βραδύτερον, ἀναβάλλοντες τὸν τρυγητὸν καθ' ὅσον ἐπιτρέπουσι τοῦτο αἱ περιστάσεις. Αἱ ῥᾶγες ῥυτιδοῦν- ται ἀποβάλλουσι μέρος τοῦ ὕδατος ὅπερ περιέχουσι, μετ' ὀ- λίγον δὲ πληροῦνται ὑπὸ εὐρώτων τῶν ὁποίων ἓν εἶδος (ἡ Botrites cinerea) κατέστη πολύτιμον βοήθητικὸν τοῦ καλλιερ- γητοῦ. Ὁ εὐρὼς οὗτος προκαλεῖ ἐπὶ τῆς σταφυλῆς σύνολόν τι μεταβολῶν ὅπερ ὠνομάσθη ἐπιτυχῶς καὶ ἐμφαντικῶς εὐγενῆς σῆψις (Pourriture noble), σῆψις τὴν ὁποίαν δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν μετὰ τῶν ἄλλων, καθότι ὁ μύκης (ἢ οἱ μύκητες) ὅστις εἶνε ἡ αἰτία αὐτῆς, ἔχει τὴν περίεργον ιδιότητα νὰ ἀνα- λίσκῃ πλειότερον ὄξύ ἢ σάκχαρον. Ἀφίνει μὲν τὴν σταφυλὴν πτωχοτέραν ἐν ὄξει καὶ ἐν σακχάρῳ, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀπώλεια τοῦ ὄξεος εἶνε πολὺ μεγαλειτέρα ἢ ἡ τοῦ σακχάρου, ἀναγ- καίως ἡ σταφυλὴ εἶνε μᾶλλον σακχαρώδης κατὰ τὸ τέλος τῆς ὠριμάνσεως αὐτῆς ἢ κατὰ τὴν ἀρχὴν· εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο προστίθεται καὶ ἕτερον, καθαρῶς φυσικόν, ἢ συγκέντρω- σις τοῦ ὄπου.

Γινώσκουμεν περίπου πῶς τὰ ἄλατα τοῦ χαλκοῦ ἐμποδίζουσι τὸ περονόσπορον ἀπὸ τοῦ νὰ εἰσελθῇ εἰς τοὺς ἱστὸς τῆς ἄμ- πέλου. Τὰ αὐτὰ λοιπὸν ἄλατα ἐμποδίζουσιν ὁμοίως τὴν ἀνά- πτυξιν τῆς εὐγενοῦς σῆψεως· ταῦτο τοῦλάχιστον πιστεύεται ὅτι παρατηρήθη.

Ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι ἐὰν ὁ βορδιγάλιος πολτός ἐπι- τεθῇ ἐπὶ τῶν ῥαγῶν, ἡ ἀνάπτυξις τοῦ εὐγενοῦς εὐρώτος κα- θίσταται ἀδύνατος, καὶ ὁ οἶνος γίνεταί κακὸς ἢ μέτριος ἀντὶ ἐκλεκτοῦ.

Τοῦτο προφανῶς εἶνε σπουδαιότατον καὶ δύναται νὰ κατα- στῇ ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου διὰ τὸν ἀμπελουργὸν μερῶν τινῶν.

Εὐτυχῶς τὸ φάρμακον εἶνε εἰς τὸ πλευρὸν τῆς ἀσθενείας. «Πρέπει νὰ ἀποφεύγωμεν ἀπὸ τοῦ νὰ ῥαντίζωμεν τὰς νεαράς

ράγας μετά διαλύσεων, ἃς μεταχειρίζομεθα κατὰ τοῦ περογοσπόρου, εἴτε παραιτούμενοι τῶν βραδέων ῥαντισμῶν, εἴτε ἐργαζόμενοι μετ' ἀρκούσης προσοχῆς ὥστε νὰ φειδῶμεθα τῶν βοτρυῶν.»

“Ὅσα ἐλέχθησαν, ἐπαναλαμβάνομεν, ὅτι δὲν εἶνε ἐφαρμοστέα εἰμὴ εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν θέλομεν νὰ ἀφήσωμεν τὴν σταφυλὴν νὰ εὐρωτιάσῃ ἐπὶ τοῦ κλήματος ὥστε νὰ βελτιωθῇ ἡ ποιότης τῶν ἐκ ταύτης κατασκευασθησομένων λευκῶν οἴνων.

(Ἐκ τῆς France agricole)

Ἡ ΠΑΠΑΡΟΥΝΑ ΕΙΝΕ ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΔΗΣ.

Παρατηρήθησαν ἤδη πολλαὶ περιπτώσεις δηλητηριάσεως, προξενηθείσης ἐκ τῆς παπαρούνας. Τὸ φυτόν τοῦτο φέεται ἀφθονώτατον κατὰ τινὰ ἔτη εἰς τοὺς κακῶς καλλιεργημένους σιτοαγρούς, τούτου ἕνεκα δέον οἱ ἐνδιαφερόμενοι νὰ ἐπιστήσωσι τὴν προσοχὴν των ἐπὶ τῶν ἀτοπημάτων τὰ ὁποῖα δύναται νὰ παρουσιάσῃ ἡ ὑπὸ τῶν ζώων τῆς ἐπαύλεως κατανάλωσις τοῦ ἀχύρου τοῦ περιέχοντος ποσότητὰ τινὰ χόρτου παπαρούνας.

Εἶνε γνωστὸν ὅτι ἡ παπαρούνα κατὰ τὴν τελείαν αὐτῆς ἀνάπτυξιν περιέχει τόσον ὕπιον ὅσον ἡ λευκὴ μήκων. Ἐπιστήμονές τινες, ὡς ὁ Zitet καὶ Vicq d'Azir ἰσχυρίσθησαν ὅτι τὰ χορτοφάγα ζῶα ἥκιστα ἐπιρρεάζονται ἐν γένει ὑπὸ τοῦ ναρκωτικοῦ τούτου φυτοῦ. Τοῦτο δύναται νὰ εἶνε ἀληθές διὰ τινὰ μηρυκαστικά, ἀλλ' ὄχι δι' ὅλα, καθότι ἐνθυμούμεθα ὅτι πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐγένοντο κρούσματα δηλητηριάσεως ἐν στάβλῳ ὅπου ὑπῆρχον δέκα ἀγελάδες, εἰς ἃς εἶχον δοθῆ χόρτα περιέχοντα μεγάλην ποσότητα παπαρούνας. Ἄλλως τε δὲ αἱ διαβεβαιώσεις τοῦ Vitet καὶ τοῦ Vicq d'Azir, δὲν συμφωνοῦσι πρὸς τὰς τοῦ Huzart πατρός, Gouier, Renault καὶ πολλῶν ἄλλων, οἵτινες ἀπέδειξαν ὅτι μεταξὺ τῶν χορτοφάγων, ὁ ἵππος ἀδυνατεῖ νὰ χωνεύσῃ τὸ ναρκωτικὸν τοῦτο φυτόν.

Ἐξ περιπτώσεις ναρκωτισμοῦ ὁμοιάζοντος πρὸς ἵππειον τυφοειδῆ πυρετὸν ἐβεβαιώθησαν ὑπὸ τινος κτηνιάτρου τοῦ νομοῦ τοῦ Nord, τοῦ κ. S. Trashed.

Τὰ προσβληθέντα ζῶα ἦσαν ἵπποι καὶ κατηνάλισκον ἐν τῷ στάβλῳ ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν ἀχύρον περιέχον μεγίστην ποσότητα παπαρούνας. Αἱ καλάμαι τοῦ σίτου ἦσαν λεπταί, μήκους μικροτέρου τοῦ μεσαίου, καὶ οἱ στάχυες εἶχον μετρίαν ἀνάπτυξιν· ἐξ ἐναντίας τὰ στελέχη τῆς παπαρούνας ἦσαν μεγάλα, πολὺκλαδα, φέροντα φύλλα τινά, ἀλλ' ἰδίως κάψας, κεφαλὰς ἡμιωρίμους καὶ ὠχροπράσινους. Τὰ προσβληθέντα ζῶα διεσώθησαν, διότι γνωσθέντος ἐγκαιρῶς τοῦ αἰτίου τῆς προσβολῆς, ἐχορηγήθη αὐτοῖς ἡ κατάλληλος θεραπεία, ἥτοι ἐδόθη εἰς ἕκαστον ἵππον ἀνά 150 γραμμάρια θειικοῦ νατρίου ἐν διαλύσει ὡς καθαρτικὸν καὶ ἐπὶ δωδεκάωρον ὀλίγον μόνον χόρτον.

Τὴν ἐπιούσαν ἡ ὄρεξις ἐπανῆλθεν ἐν μέρει· ἡ αὐτὴ διαίτα ἐξηκολούθησε τὴν δευτέραν ἡμέραν, τὴν δὲ τρίτην ἐδόθη εἰς τὰ ζῶα βρώμη καὶ ἤρχισαν νὰ ἐργάζωνται. Ἐν τούτοις ἐφαίνοντο χαλαρὰ καὶ ῥάθυμα ἐπὶ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἀκόμη ἡμέρας.

Ὁ κ. Trashed ὑποθέτει ὅτι θὰ ἦτα δυνατόν νὰ προξενηθῇ θανάσιμος δηλητηρίασις ἐξακολουθήσεως τῆς χρήσεως τοῦ ἀχύρου τούτου. Φρονοῦμεν ὅτι τοῦτο δὲν εἶνε πιθανόν, ἀφοῦ τὰ ζῶα ἔπαυσαν νὰ τρώγωσι τὸ χόρτον, καθ' ὅσον περιέπεσαν εἰς βῦθος· ἀλλὰ θὰ ἠδύνατο βεβαίως νὰ ἐπέλθῃ ὁ θάνατος εἰάν, πιεζόμενα ὑπὸ τῆς πείνης ἔτρωγον ταχέως μεγάλην ποσότητα ἐκ τῆς οὐσίας ταύτης.

Ἄλλως τε τὰ γεγονότα πάρευσιν ὁ κ. Gaulot ἐβεβαίωσε τὸν θάνατον ὀκτῶ ἀγελάδων προελθόντα ἐκ βρώσεως παπαρούνας καὶ ὁ κ. Byrault ἀνέφερεν ἑτέραν περίπτωσιν ἣν ὁμοίως ἐπηκολούθησε θάνατος.

Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ὁ συγγραφεὺς διηγεῖται ὅτι τὸ φυτόν, ἀβλαβὲς κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς βλαστήσεώς του, ἐγένετο δηλητηριώδες ὅταν αἱ κάψαι του ἤρχισαν νὰ σχηματίζωνται. Ἐν τῇ δευτέρᾳ, ἐπρόκειτο περὶ τῆς λευκῆς μήκωνος, ἄωρου μὲν εἰσέτι, ἀλλὰ συμπληρωσάσης τὴν ἀ-

νάπτυξιν αὐτῆς. Τὰ δύο λοιπὸν ταῦτα γεγονότα εἶνε ἐντελῶς σύμφωνα καὶ δικαιοῦσι τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Trasbot διατυπωθεῖσαν γνώμην, καθότι, ἐὰν ἀγελάδες ἀπέθανον ἀφοῦ ἔφαγον μεγάλην ποσότητα ἐκ τῶν οὐσιῶν τούτων περιελθουσῶν περίπου εἰς ὠριμότητα, κατὰ μείζονα λόγον ἵπποι, ἀπείρως εὐαίσθητότεροι εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ὀπίου δύνανται νὰ ὑποκύψωσιν ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὄρους.

(Ἐκ τῆς France Agricole)

ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΑ

α'.) Διφθερίτις τῶν ὀρνίθων. Ἡ ἀσθένεια αὕτη ἀποδεκατίζει πολλάκις τὰς ὀρνίθους· τὰ συμπτώματα δὲ αὐτῆς ἔχουσιν ὡς ἑξῆς. Ἡ ὀρνίς ἀρχίζει νὰ χασμάται ἐλαφρῶς καὶ νὰ ἐκπέμπῃ εἶδος ρογχαλητοῦ, μεθ' ὃ, κατὰ διαλείμματα ἀρκετὰ συνεχῆ, μικροὺς πταρνισμούς· ζητεῖ νὰ ἀπελευθερωθῇ ὡς ἐὰν ξένον σῶμα ἔσφιγγε τὸν λαιμὸν τῆς καὶ μηκύνει πολλάκις τὸν τράχηλον διὰ νὰ ἀναπνεύσῃ εὐκολώτερον.

Ἄνοιγοντες τὸ ράμφος καὶ ἀνυψοῦντες τὸν λάρυγγα διὰ τοῦ δακτύλου, ἀνακαλύπτομεν εἰς τὴν βάσιν τῆς γλώσσης καὶ εἰς τὸ ἀνοιγμα τοῦ λάρυγγος μικρὰς πλάκας λευκὰς ὅπως εἰς τὰ ἐκ διφθερίτιδος πάσχοντα παιδιά· εἶνε ἡ ἐναρξίς ἀναπτύξεως ψευδομεμβρανῶν αἰτίνες δὲν βραδύνουσι νὰ κατακλύσωσι τὸ ἐσωτερικόν.

Ὅταν κατὰ τοῦ κακοῦ ληφθῶσι τὰ κατάλληλα μέτρα εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν πρώτων ἐκδηλώσεων του εἶνε εὐκόλον νὰ θεραπευθῇ τοῦτο· πολλάκις ἀπλοῦν γαργάρισμα γινόμενον διὰ πτεροῦ ἐμβεβαμμένου εἰς οἶον δῆποτε καυστικὸν ὑγρὸν, ἀρκεῖ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀσθενείας. Βραδύτερον, χρειάζεται οὐ μόνον νὰ ἐπαναληφθῶσιν οἱ γαργαρισμοὶ οὗτοι πολλάκις τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ νὰ μὲνῃ τὸ πάσχον πτηνὸν εἰς μέρος ξηρὸν καὶ ἔχον ἀμετάβλητον θερμοκρασίαν 12-15 βαθμῶν τοῦ ἑκατονταβάθμου· ἐπειτα δεόν νὰ δίδηται αὐτῷ τροφὴ τονικὴ καὶ ἐρεθι-

στικὴ, νὰ εἰσάγηται δὲ ἡ τροφὴ αὕτη ἐν ἀνάγκῃ διὰ τῆς βίας ἐὰν τὸ ζῷον δὲν ἔχῃ ὄρεξιν, ὅπερ συμβαίνει συχνότατα.

Ἄλλως τε ἡ θεραπεία αὕτη δὲν διαφέρει ἐκείνης ἣτις ἐφαρμόζεται εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐν ὁμοίᾳ περιπτώσει, καὶ δὲν ὑπάρχει ἄλλη λογικωτέρα. Ἡ ἄμεσος ἀπομόνωσις τῶν πασχόντων πτηνῶν καὶ ἡ ἀπολύμανσις τοῦ ὀρνιθῶνος δι' ἐπιχρίσεων μὲ γάλα ἀσβέστου καὶ φανικὸν ὄξύ εἶνε ἀπαραίτητα.

β'.) Ἡ χολέρα τῶν ὀρνίθων. Συμπτώματα τῆς ἀσθενείας ταύτης εἶνε τὰ ἑξῆς: Τὸ προσβαλλόμενον πτηνὸν καταλαμβάνεται ὑπὸ νυσταγμοῦ, ἀποβάλλει τὰς δυνάμεις του, διωκόμενον δὲν ἀπομακρύνεται, ἀνυψοῦται ἡ θερμοκρασία του, ὁ λόφος αὐτοῦ (τὸ λιρὶ του) γίνεταί μελανόν, ἐπέρχεται δὲ συνήθως ὁ θάνατος αὐτοῦ μιαν ὥραν μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν πρώτων συμπτωμάτων τῆς ἀσθενείας. Ἡ μετάδοσις τῆς ἀσθενείας ταύτης εἶνε εὐκολωτάτη. Πρέπει λοιπὸν εὐθὺς ὡς παρατηρηθῇ αὕτη ἐν τῷ ὀρνιθῶνι ν' ἀπομονῶνται τ' ἀσθενῆ, νὰ μεταφέρονται τὰ ὑγιῆ εἰς ἄλλον χώρον καὶ ν' ἀπολυμαίνηται ὁ ὀρνιθῶν ἐπιχριόμενος διὰ διαλελυμένης ἐν ὕδατι ἀσβέστου ἐν ἣ προστίθεται καὶ μικρὰ ποσότης φανικοῦ ὀξέος, νὰ καίωμεν δ' ἐν αὐτῷ θεῖον. Τ' ἀποθνήσκοντα πτηνὰ θάπτονται βαθέως—καλυπτόμενα δι' ἀφθόγου ἀσβέστου—καὶ εἰς χώρον κείμενον μακρὰν τοῦ ὀρνιθῶνος.

Ἐν γένει πρὸς πρόληψιν τῆς ἀναπτύξεως τῆς καταστρεπτικῆς ταύτης ἀσθενείας δεόν νὰ καθαρίζωνται συχνὰ οἱ ὀρνιθῶνες ἐπιχριόμενοι δι' ἀσβέστου καὶ ἀποκομιζομένων τῶν περιττωμάτων τῶν ὀρνιθῶν, νὰ παρέχῃται δ' αὐταῖς διαρκῶς ὕδωρ καθαρὸν καὶ ἄφθονον. Ἐν Εὐρώπῃ ὡς προληπτικὸν μέσον ἐφαρμόζουσι καὶ τὸν ἐμβολιασμόν τὸν ὑπὸ τοῦ Παστέρ προταθέντα κατὰ τῆς ἀσθενείας ταύτης.

(Ἐκ τῆς France Agricole)

ΕΝΣΤΙΚΤΑ ΤΙΝΑ ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΖΩΩΝ

Τὰ κατ' ἀγέλας ἢ κατὰ μικρὰς ομάδας ζῶντα κατοικίδια ζῷα ὑπόκεινται ἐνίοτε εἰς παραφορὰς αἰφνιδίας, εἰς ἀνεξηγήτους ἐκδηλώσεις πάθους, αἵτινες ἐνθυμίζουσι τὰ ὀρμέφυτα ἐκεῖνα κινήματα, τὰ ὁποῖα τερύττουσι τὰ πλήθη καὶ ἄτινα ἀποδίδονται σήμερον εἰς μαγνητικὰ ρεύματα.

Τὰ παθογενῆ ταῦτα κινήματα, αἱ ὀρμέφυτοι αὐταὶ ὠθήσεις τὰς ὁποίας παρατηρεῖ τις καὶ εἰς αὐτὰ τὰ παλαιόθεν οἰκόβια ζῷα, ὡς τοὺς βόας καὶ τοὺς κύνας, παρατηρήθησαν ὑπὸ πολλῶν παρατηρητῶν χωρὶς νὰ ἐξηγηθῶσιν ἐπιστημονικῶς· αἱ πλεῖστοι φαίνονται ἐπιβλαβεῖς μᾶλλον ἢ ὠφελίμοι εἰς τὸ εἶδος καὶ ἔπρεπέν ἴσως νὰ τὰς ἀποδώσωμεν εἰς ἀποπλάνησιν φυσικῶν ὀρμεφυτῶν πρὸς στιγμὴν παρεκκλινόντων ἐκ τοῦ ὠφελίμου σκοποῦ των.

Ἄρκει νὰ ζήσωμεν ἐπ' ὀλίγον ἐν τῷ μέσῳ οἰκοβίων ζῶων, νὰ παρατηρήσωμεν τὰς ἀγέλας βοῶν ἢ ἵππων ἐν ἐλευθερίᾳ εἰς μεγάλας βοσκὰς, ὀρδὰς κυνῶν πλανωμένων ἀνὰ τὰς ἀγυῖας τῶν πόλεων ἢ καὶ συνηθροισμένων ἀνευ ἐπιτηρήσεως εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ κυνοστάσιον, ὅπως ἴδωμεν πολλάκις τὴν ἔκρηξιν τῶν ἀλλοκότων καὶ παρὰ φύσιν τούτων ὀρμεφυτῶν. Χωρὶς νὰ ἔχωμεν τὴν ἀξίωσιν ὅτι ἐφθάσαμεν εἰς λογικὴν ἐξήγησιν τῶν στιγμιαίων τούτων ἀποπλάνησεων, ἐνομίσαμεν ἐνδιαφέρον νὰ ἐξετάσωμεν τὰς συνεχέστερον παρατηρουμένας. Αὐταὶ εἰσὶ τέσσαρες.

Ἡ ἐξερῆσις ἢ παραγομένη εἰς τοὺς ἵππους καὶ τοὺς βόας ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ αἵματος, ἐξερῆσις ἣτις ἀπὸ ἀπλῆς συγκινήσεως βαίνει μέχρι τοῦ ἀκροτάτου τρόμου.

Ἡ ὀργὴ ἢ παραγομένη παρὰ πολλοῖς ζῴοις ἐκ τῆς θέας ἐρυθροῦ ὑφάσματος σειομένου ὑπὸ ἀνθρωπίνης χειρός.

Ἡ καταδίωξις ἐνὸς ζῴου ἐξησθενημένου καὶ ἀσθενοῦς ὑπὸ τῶν συντρόφων του.

Τέλος τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς λύσσης, τῆς αἰμοχαροῦς μανίας ὑπὸ τῆς ὁποίας καταλαμβάνεται ποιμνιὸν τι ἢ οἰκογένεια ζῶων,

εἰς τὴν θέαν ἐνὸς τῶν ὁμοφύλων τῶν ἐκτεθειμένου εἰς μέγαν κίνδυνον τὸν ὁποῖον δὲν δύναται ν' ἀποφύγη. Τὰ χορτοφάγα ῥιπτονται ἐπὶ τοῦ θύματος, τὸ καταπατοῦσιν ὑπὸ τοὺς πόδας των καὶ τὸ κατασπαράττουσι διὰ τῶν κερμάτων των· τὰ σαρκοφάγα, ὡσοὶ κύνες καὶ αἱ λύκοι, τὸ διαμελίζουσι καὶ ἔπειτα σχεδὸν πάντοτε τὸ καταβροχθίζουσι.

Ἡ ἐκ τῆς θέας καὶ τῆς ὀσμῆς τοῦ αἵματος ἐξερῆσις φαίνεται οὕσα γενικὴ εἰς τὰ χορτοφάγα. Δὲν ὑπάρχει ἵππος μὴ ἀνασκιρτῶν καὶ μὴ δίδων βίαια δειγμάτια ἀνησυχίας ὅταν διέρχεται πρὸ σφαιρίου ἵππων, οἱ μᾶλλον εὐπειθεῖς βόες ἀπιστοχωροῦσι καὶ ἐκδηλοῦσιν ἀληθῆ τρόμον εἰς τὴν θύραν τῶν σφαιρίων. Πρὸ πάντων ὁμοῦ εἰς τὰς μεγάλας πεδιάδας τῆς Αὐστραλίας καὶ τοῦ Λαπλάτα μεταξὺ τῶν ποιμνίων ἄτινα ζῶσιν ἐκεῖ ἐν εἴδει τινὶ ἐλευθερίας, ἐκδηλοῦται τὸ ὀρμέφυτον τοῦτο ἐν τῇ πληρεστάτῃ αὐτοῦ ἐκφράσει. Ἄν διέλθῃ ἀγέλη βοῶν ρεῦμα ἀέρος μεταφέρον πολλὰκις εἰς μεγάλας ἀποστάσεις τὰς ἀναθυμιάσεις τὰς διαφευγούσας ἐξ ἐδάφους ἐμβεβρεγμένου ἐκ τοῦ αἵματος ἄρτίως φονευθέντος βοός, θὰ ἴδωμεν ἀμέσως τοὺς ἡγέτας τῆς ἀγέλης νὰ σταματήσωσι, νὰ τείνωσι τὰς κεφαλὰς των ἀνησυχῶς, νὰ ὀσφραίνωνται θορυβωδῶς τὸν ἀέρα, ἐν τέλει δὲ, νὰ ἐκπέμπωσι διακεκομμένους μυκηθμοὺς καὶ νὰ καλπάζωσι κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ μέρος ἐξ οὗ ἀναδίδεται ἡ τρομερὰ ὀσμὴ. Τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἀγέλης τοὺς ἀκολουθεῖ· μετ' ὀλίγον ὅλοι βοῶντες συγκεντροῦνται περὶ τὸ ἔδαφος τὸ ἐρυθρωθὲν ἐκ τοῦ προσφάτου αἵματος. Ἡ βοή των αὕτη εἶνε συνεχεῖς μυκηθμοὶ οἵτινες οὐδόλως ὁμοιάζουσι πρὸς τὰς συνήθεις κραυγὰς τῶν βοῶν· φαίνεται ὡς γλῶσσα εἰδική, ὠρισμένη διὰ νὰ μεταφράζῃ τὰς μεγάλας συγκινήσεις. Κατ' ἀρχὰς εἶνε βραχεῖς μυκηθμοὶ, διακεκομμένοι, τοὺς ὁποίους ἐπακολουθεῖ κραυγὴ ὀξύτερα, ἣτις περαιοῦται εἰς ψιθυρὸν χαμηλότατον, ἀναμειγμένον μὲ ἤχους βαρεῖς καὶ ὀξεῖς οἵτινες ἀποτελοῦσι μουσικὴν ἀπαισιωτάτην καὶ ἀγριωτάτην.

Ἐν τούτοις ὁ ἐρεθισμὸς φθάνει μετ' ὀλίγον εἰς τὸ ὑψιστον αὐτοῦ σημεῖον· οἱ βόες, οἱ κατέχοντες τὸ κέντρον τῆς ομάδος

και ἐγγίζοντες διὰ τῶν ῥωθῶνων τὸ κεχυμένον αἷμα, σκάπτουσι διὰ τῶν ποδῶν τὸ αἱματοφόρτον ἔδαφος και τὸ διασκορπίζουσιν εἰς τὸν ἀέρα, διαβρέχοντες ὅλην τὴν ἀγέλην, τῆς ὁποίας ἡ συγκίνησις και ἡ λύσσα φαίνονται ἔτι μᾶλλον αὐξάνουσαι ἐκ τῆς ἐπαφῆς ταύτης.

Ὅσοι τῶν βοῶν εὐρίσκονται ἐξωθεν ἐκφέρουσιν ἀδιακόπους μυκηθμοὺς ζητοῦντες ἐν τρομερᾷ ὠθήσει νὰ εἰσδύσωσι μέχρι τοῦ κέντρου, ἐνθα, ἐν τῇ ἀνίσχυρῳ μανίᾳ των, βυθίζουσιν ἐν τῷ ἔδαφει τὰ κέρατά των μέχρι τοῦ μετώπου.

Εἶνε ἄρα γέ τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα τοῦ αἵματος ὅπερ παράγει εἰς τὰ ζῷα ταῦτα τοιαύτας περιόδους λύσσης και μανίας; Δὲν εἶνε ἀπίθανος ἡ ὑπόθεσις ὅτι ἡ θεὰ και ἡ ὄσμη τοῦ αἵματος τούτου ἀναπολοῦσιν εἰς τὸ πνεῦμα τῶν κτηνῶν πληγὰς, μάχας κατὰ τινος ἐχθροῦ, κραυγὰς ἀπελπισίας και ὀδύνης, θύματα πεσόντα και ἀνίσχυρα νὰ ὑπερασπισθῶσι και τὸ πρῶτον ἐκεῖνο ὀρμέμφυτον ἠδύνατο ὡσαύτως νὰ ἀποδοθῆ εἰς ἐκεῖνο ὅπερ θὰ ἐξετάσωμεν κατωτέρω και ὅπερ τὰ ἀναγκάζει νὰ περιέλθωσιν εἰς λύσσαν ἐντελῶς ὁμοίαν πρὸς τὴν παραγομένην ἐκ τῆς θεᾶς ἐνὸς τῶν ὁμοφύλων των ἐν ἀπελπισίᾳ.

Παρατηρήθη ὅτι τὰ ζωηρὰ χρῶματα, τὰ στίλβοντα ἀντικείμενα, ἐλκύουσι κατὰ τὸ μᾶλλον και ἤττον ἰσχυρῶς πάντα τὰ ζῷα. Ἰδιαζόντως εὐαίσθητος εἰς τὴν ἐπίδρασιν τούτων φαίνεται ὁ βοῦς. Ἐρυθρὰ σημάδια, κυματίζουσα ἐλευθέρως ἐν τῷ ἀνέμῳ, ὕφασμα τοῦ αὐτοῦ χρώματος ἐκτεταμένον ἐπὶ τοῦ ἔδαφους, διεγείρουσι μὲν ζωηρότατα τὴν περιέργειάν του, ἀλλὰ δὲν προκαλοῦσι τὴν ὀργὴν αὐτοῦ. Διὰ νὰ ἐξαφθῆ ἡ μανία του, πρέπει τὸ ἐρυθρὸν ὕφασμα νὰ κινηθῆ ὑπὸ ἀνθρώπου· θὰ ἐλεγέτις ὅτι ἡ λάμψις τοῦ χρώματος ἐλκύει ζωηρότερον τὴν προσοχὴν τοῦ ταύρου ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἢτοι ἐπὶ ζῶου ἄλλου εἴδους, ὅπερ τὸν καταδαμάζει και τὸν κυβερνᾷ, ὅπερ φοβεῖται χωρὶς ἐν τούτοις ὁ φόβος του νὰ ἦνε τοσοῦτος ὥστε νὰ ἐκμηδενίζῃ τὰς φυσικὰς του ἐπαναστατικὰς διαθέσεις. Ἡ ὀργὴ του ἀνάπτει ταχέως, δὲν βραδύνει δὲ νὰ ἴδῃ ἐν τῷ ἐρυθρῷ ὕφασματι, ὅχι τόσον τὸ ἀντικείμενον ἐλκυστικοῦ χρώματος ὅσον

μίαν ὕβριν, μίαν πρόκλησιν, προερχομένην ἐκ τοῦ χειροτέρου ἐχθροῦ του· τότε χαμηλόνει τὴν κεφαλὴν, κλίνει τὰ κέρατα, ὡς ἀγωνιστῆς προτεινῶν τὴν λόγχην, και βαδίζει πρὸς τὴν μάχην.

Ἐγνωστὸν ὅτι εἰς τὰς ἀργεντίνας πάμπας (*) οἱ βόες οὐδέποτε προσβάλλουσι τοὺς ἵππους και φεύγουσι πάντοτε ἐνώπιον αὐτῶν· ἀλλὰ ἂς τολμήσῃ εἰς ἵππεὺς νὰ σείσῃ τὴν ἐρυθρὰν παρυφὴν τοῦ μανδύου του, ἀμέσως ἡ ὀργὴ διαδέχεται τὸν τρόμον, και βλέπει τις ἐν ἀκαρεῖ τοὺς φυγάδας νὰ μεταστρέφονται και νὰ ἐπιτίθενται κατὰ τοῦ ἐρυθρομανδυοφόρου ἀνδρός, ἔστω και ἐὰν οὗτος κρύψῃ τὸ προκαλητικὸν ὕφασμα.

Πολλὰ ἄλλα ζῷα γίνονται μανιώδη εἰς τὴν θεᾶν ῥάκους ἐρυθροῦ πειομένου ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς τοὺς ὀρνιθῶνας ἡμῶν αἱ χῆνες και αἱ ἰνδικαὶ ὀρνιθες εἶνε ἰδιαίτερος εὐαίσθητοι εἰς τοῦτο, και ἐὰν δὲν τολμῶσι πάντοτε νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τοῦ ἀνδρός, οὐδέποτε ὁμως διστάζουσι νὰ ὀρμήσωσι κατὰ παιδίου.

Δὲν ἦτο παρομοία τις περίπτωσις καθ' ἣν ὁ Βουαλῶ, παιδίον ἔτι, ἐκακοποιήθη ὑπὸ τινος ἰνδικῆς ὀρνιθός και ὑπέστη καταναγκαστικὴν ἀγαμίαν εἰς ἣν ὀφείλεται ἡ σάτυρα κατὰ τῶν γυναικῶν;

Παρὰ τισι δειλοῖς ζῷοις τὸ ἐρυθρὸν ὕφασμα προκαλεῖ τούναντιον πανικὸν φοβερὸν. Κριοὶ τινες φεύγουσιν ἐντρομοί, παρασύροντες ὅλον τὸ ποίμνιον· ἄλλοι γίνονται μανιώδεις και μὲ κεφαλὴν χαμηλωμένην ἐπιτίθενται κατὰ τοῦ ποιμένου και τῶν κυνῶν· ἀπλοῦν ζήτημα ἰδιοσυγκρασίας και φυλῆς, ἢ ἀτομικῶν διαθέσεων. Ὅπως δὴποτε, ἐξ ὅλων τῶν παρατηρήσεων πηγάζει ὅτι οὐχὶ μόνον τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα προκαλεῖ τὰς ἐμπαθεῖς ταύτας κινήσεις παρὰ τοῖς ζῷοις, ἀλλὰ τὸ ἔρυθρὸν χρῶμα συνδυάζομενον μετὰ τῆς παρουσίας τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ὁποίου φαίνεται ὅτι ἀναμιμνήσκει ζωηρότερον τὴν ἰσχὺν και τὴν ἐξασκουμένην κυριαρχίαν.

(ἔπεται συνέχεια)

(Ἐκ τοῦ Εἰσαίου)

(*) Πάμπαι λέγονται αἱ εὐρεῖαι πεδιάδες τῆς νοτίου Ἀμερικῆς, ἐνθα βόσκουσιν ἐν ἐλευθερίᾳ ἀπειράριθμοι ἀγέλαι.

Η ΠΟΗΜΟΣΥΝΗ ΤΟΥ ΛΑΓΩΟΥ

Οι Γάλλοι όταν θέλωσι να χαρακτηρίσωσι τινα ως ασυλόγιστον τὸν παρομοιάζουσι πρὸς τὸν λαγόν, λέγοντες, «ὅταν τρέχη παραζαλιζέται σὰν τὸν λαγόν». Ἡ παρομοίωσις αὕτη κατ' οὐσίαν εἶνε ἀνακριδής, ὁ ποιήσας αὐτὴν δὲν ἦτο βεβαίως κυνηγός. Καίτοι τρέχων ὁ λαγὼς ἐνθουμείται κάλλιστα τὰ μέρη τὰ ὅποια πρέπει νὰ ἀποφύγη, ἐκεῖνα εἰς τὰ ὅποια ὁ δρόμος τοῦ δύναται νὰ παρατηρηθῇ εὐχερέστερον. Ἡ φύσις καὶ ἡ πείρα τὸν ἐδίδαξαν ὅτι οἱ κύνες τὸν ἀκολουθοῦσιν ἐκ τῆς ὀσμῆς τὴν ὁποίαν ἀφίνει κατὰ τὴν διάβασίν του· δὲν ἀγνοεῖ ὅτι, ὅταν τρέχη ἐναντίον τοῦ ἀνέμου οἱ κύνες τὸν ἀκολουθοῦσιν εὐκολώτερον, διότι δέχονται πάντα τὰ ἀναθυμιαστικά μόρια τὰ ὅποια θὰ ἀναπέμπωνται ἐκ τοῦ θερμανθέντος σώματός του. Ἴί πράττει λοιπὸν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει; Στρέφει τὰ νῶτα πρὸς τὸν ἄνεμον, εἴαν δὲ οὗτος εἶνε ἰσχυρὸς καὶ ξηρὸς αἱ ὁδοὶ ξηραίνονται ἀμέσως, μέχρις ὅτου δὲ καταφθάσωσιν οἱ κύνες πᾶν ἴχνος τῆς διαβάσεως αὐτοῦ ἐξαλείφεται ἐξατμιζόμενον ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ ἀνέμου.

Ὁ λαγὼς ἤξεύρει ὅτι τὸ δεινὰ μέρος εἶνε κατάλληλον διὰ νὰ κρυφθῇ καὶ ν' ἀναπτύξῃ ἐκεῖ πᾶσαν τὴν πονηρίαν του· φεύγει λοιπὸν μὲ τριπλοῦν καλπασμὸν ὅπως λάβῃ καιρὸν καὶ φθάσῃ ἐκεῖ πρὸ τῶν κυνῶν διὰ νὰ ἔχη τὴν ἀνεσίαν νὰ κάμῃ ὄλους τοὺς γύρους καὶ τοὺς ἐλιγμούς του χωρὶς νὰ ἐνοχληθῇ. Εἶνε περίεργον θέαμα νὰ ἴδῃ τις λαγῶν ἐν τοιαύτῃ θέσει· πολλάκις ἡ τύχη μὲ κατέστησε μάρτυρα. Πηγαίνει, ἔρχεται, ἐπιστρέφει πάλιν· βαδίζει ἀκροποδητεῖ, ἐπιθυμεῖ νὰ μὴ ἐγγίσῃ τὴν γῆν· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα εἶνε ἀδύνατον, τὸ πτωχὸν ζῶον εἶνε τετράπουν! Ὡ! πόσον εὐχαρίστως τότε θὰ ἀντήλλασσε τοὺς τέσσαρας πόδας του πρὸς τὰς πτέρυγας πτηνοῦ, ἔστω καὶ διὰ μίαν μόνην στιγμὴν· πόσον ὠραία θὰ ἐπέτα!

Ὁ λαγὼς εἶνε ζῶον πονηρότατον. Εἰς πᾶσαν σχεδὸν χώραν διηγούνται πολλὰ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον μυθώδη περὶ

μαγευμένων ἢ ἐξω ἀπ' ἐδῶ λαγῶν, ἅπαντα δὲ ἡ μαγεία αὐτῶν συνίσταται εἰς τὴν φυσικὴν πονηρίαν των.

Εἶνε ἀπαραίτητον νὰ παρατηρήσῃ τις τὴν πρώτην πανουργίαν ἣν ὁ καταδιωκόμενος λαγὼς θ' ἀναπτύξῃ, καθ' ὅτι εἶνε πιθανὸν ὅτι θὰ ἐπαναλάβῃ αὐτὴν πολλάκις εἴτε ἐν τῷ δάσει εὐρισκόμενος, εἴτε ἐν τῷ ἀγρῷ ἢ παρὰ τὰ ὕδατα. Ἐὰν λόγου χάριν στρέψῃ πρὸς τὰ δεξιὰ, σχεδὸν πάντοτε θὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ τῶν βημάτων του καὶ θὰ ἐπανακάμψῃ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου.

Κατὰ τὴν καταδίωξιν λαγῶος ἐν τῷ δάσει δὲν πρέπει νὰ γινεταί θόρυβος. Οἱ κυνηγοὶ κρύπτονται εἰς τὰς τάφρους ἢ εἰς λάκκους ἐνῶ εἰς μόνος μετὰ τῶν κυνῶν περιφέρεται καὶ διώκει. Ὁ λαγὼς μὴ ἀκούων εἰμὴ τὴν φωνὴν τῶν κυνῶν θὰ ζητήσῃ νὰ ἐξέλθῃ τῆς κρύπτῃς του, ἐνῶ ἀκούων πάνταχόθεν φωνὰς παραμένει ἐν αὐτῷ ἀκινήτων. Ἀλλὰ τοῦτο εἶνε ὀρθὸν κυρίως κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον τῆς καταδίωξεως αὐτοῦ, ὅτε ὁ λαγὼς ἔχει ἀκόμη πλήρη πεποίθησιν εἰς τὴν ἐλαστικότητα καὶ τὴν ἀντοχὴν τῶν κνημῶν αὐτοῦ.

Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κυνηγίου ὁ λαγὼς ἐκλαμβάνει πάντα τὰ μέσα ἅτινα συνήθως ἐφαρμόζονται πρὸς καταδίωξιν του ὡς ἀστεϊσμούς· ἀλλ' ὅταν αἰσθανθῇ ὅτι ἐκουράσθη, κατανοεῖ ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶνε σπουδαῖον· ἀπόλλυσι τότε τὴν ἐμπιστοσύνην ἣν τῷ ἐνέπνεεν ἡ ἐλαστικότης τῶν ποδῶν του, ἐννοεῖ ὅτι δὲν δύναται πλέον νὰ συναγωνισθῇ κατὰ τὴν ταχύτητα μετὰ τῶν κυνῶν, καὶ διπλασιάζει τὰς πανουργίας του. Τότε πρέπει νὰ διπλασιασθῇ ἡ προσοχὴ τοῦ κυνηγοῦ, καθότι εἰς τὴν καταδίωξιν τοῦ λαγῶος ναυαγεῖ τις πολλάκις ἐν πλήρει λιμένι. Τὸ ζῶον συσπειροῦται ἐν τινι γωνίᾳ, οἱ δὲ κύνες μὴ βλέποντες πλέον αὐτὸ χάνουσι τὴν φωνὴν· εἴαν ἀρχίσωσι πάλιν τὰς φωνὰς, πράττουσι τοῦτο ἄνευ δυνάμεως, ἄνευ τόνου, ἀκούονται μᾶλλον θρῆνοι, ἀπλῆ ἀνάπαυσις τῆς συνειδήσεως· θέλουσι νὰ σᾶς δείξωσιν ὅτι εὐρίσκονται ἐκεῖ. Ἐχει καλῶς, ἀλλὰ ὁ λαγὼς χάνεται. Τοῦτο δὲ συμβαίνει συνεχέστερον εἴαν τὸ ζῶον ἦνε θῆλυ. Τὸ θῆλυ οὔτε ἑκατὸν βήματα δὲν κάμνει κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν· ἐπιστρέφει εἰκοσάκις ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἣν ἠκολού-

θησεν· οί δὲ κύνες δὲν ἤξεύρουσι πλέον πῶς νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τοῦ ἀδιεξόδου ἐκείνου λαβυρίνθου ὄν· χαράσσει. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ἐὰν τὰ βήματα τοῦ λαγωῦ ἦνε ὁρατὰ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εἶνε καλὸν νὰ τὰ ἐξαλείφωμεν διὰ τῶν ποδῶν· βλέπομεν τότε ἐὰν τὸ ζῶον θὰ διέλθῃ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ μέρους.

(Ἐκ τοῦ *Eleueur*).

ΠΕΡΙ ΚΟΧΕΝΙΛΗΣ

Τὸ χρῶμα τὸ γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα *κρεμέζι* ἢ *κοχενίλη* καὶ τοῦ ὁποίου γίνεται παρ' ἡμῶν μεγάλη χρῆσις πρὸς βαφήν τῶν ὠν τοῦ Πάσχα, σύγκειται, ὡς γνωστὸν, ἐξ ἀμαυρῶν κόκκων, οὓς ἂν ἐξετάσωμεν μετὰ προσοχῆς θὰ ἴδωμεν ὅτι εἶνε ἀπλῶς μικρὰ ἀπεξηραμμένα ἕντομα ὡς τὰ συλλεγόμενα παρ' ἡμῶν ἐπὶ τῶν πρίνων καὶ χρησιμεύοντα πρὸς ἀπόδοσιν παρομοίου τῆς *κοχενίλης* χρώματος.

Ἡ ἐκλεκτὴ ἐν τούτοις *κοχενίλη* ἀναπτύσσεται εἰς θερμότερον (τοῦ ἡμετέρου κλίμα καὶ ἐπὶ εἶδος κάκτου, τῆς φραγκοσυκῆς *Ἰοποντίας*) καλουμένης *νοπάι*, ἣτις φύεται ἀφθόνως εἰς τὸ Μεξικόν, ὅθεν κατὰγεται καὶ τὸ περι οὗ ὁ λόγος ἕντομον. Ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς τὸ *κρεμέζιον*, τὸ ἄλλως καλούμενον καὶ *κοχενίλη*, ἀπετέλει διὰ τοὺς Ἰσπανοὺς τοῦ Μεξικικοῦ ἀνεξάντλητον πηγὴν πλούτου. Διетήρησαν δὲ οὗτοι τὸ μονοπώλιον αὐτῆς ἀπαγορεύσαντες ἐπὶ ποινῇ θανάτου τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ ἕντομου καὶ τοῦ φυτοῦ αὐτοῦ.

Αἱ Κανάριοι νῆσοι ἦσαν ἡ πρώτη ἀγορὰ τῆς *κοχενίλης*, εἰσῆχθη δὲ αὕτη ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου Don Juan de Megliorini, διοικητοῦ τῆς ἐπαρχίας. Αὐτὸς ἐπεχείρησε τὴν πρώτην ἀνατροφὴν ἰδίῳις ἐξόδοις καὶ κινδύνοις καὶ διένεμε τὰ τοιουτοτρόπως ἐπιτυγχανόμενα νεαρὰ θήλεα ἕντομα εἰς ὃν τινα ἐζήτει τοιαῦτα. Τὰ ἀποτελέσματα τῶν πρώτων δοκιμῶν του ὑπῆρξαν θαυμάσια καὶ σπουδαιότατα, ἕκτοτε δὲ ἡ ἀνατροφὴ τῆς *κοχενίλης* διεδόθη καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη.

Ἡ *κοχενίλη* ζῆ καὶ εὐδοκίμει πανταχοῦ ἔνθα τὸ νοπάι ἢ ἕτερον εἶδος φραγκοσυκῆς φύεται ἐν ἀγρίᾳ καταστάσει. Οὕτω ἐν Ἀλγερίᾳ καὶ εἰς τὰς Καναρίους νήσους ἡ *κοχενίλη* ἀνατρέφεται ἐπὶ τῆς *Ἰοποντίας* τῆς *ινδοσυκῆς* (*Opuntia ficus-indica*), ἣτις καλλιεργεῖται καὶ εἰς τὴν Μεσσηνίαν, ἔνθα χρησιμεύει ἰδίως πρὸς κατασκευὴν αἰμασιῶν.

Ἡ *κοχενίλη* εἶνε ἕντομον τοῦ ὁποίου τὸ θῆλυ στερεῖται πτερύγων. Ἐπὶ μακρότατον χρόνον οἱ Εὐρωπαῖοι, οἵτινες ἐλάβανον τὴν *κοχενίλην* ὑπὸ μορφήν κόκκων μελαψῶν, ξηρῶν καὶ σχεδὸν στρογγύλων — ὡς ἄλλως τε ἐξαποστέλλεται καὶ σήμερον ἔτι — ἐνόμιζον ὅτι ἡ οὐσία αὕτη ἦτο φυτική. Ἡ γνώμη αὕτη ἐπεκράτησεν εἰσέτι ἐπὶ πολὺ ἂν καὶ ὁ Acosta εἶχεν ἀποδείξει ἤδη ἀπὸ τοῦ 1830 ὅτι ἡ *κοχενίλη* ἦτο ἕντομον.

Ἐν τῇ νεαρᾷ αὐτῶν ἡλικίᾳ τὰ ἕντομα ταῦτα εἶνε τόσῳ μικρὰ ὥστε δὲν δύναται τις νὰ τὰ διακρίνῃ εἰμὴ διὰ τοῦ μικροσκοπίου. Τὰ θήλεα, ἅτινα εἶνε πολὺ μεγαλειότερα ἢ τὰ ἄρρενα, ἀποκτῶσι μέγεθος μικροῦ κυάμου. Τὸ σχεδὸν δύσμορφον σῶμά των εἶνε ὅτε μὲν ὠσειδές, ὅτε δὲ στρογγύλον. Στεροῦνται δὲ πάσης κινήσεως· ζῶσι χωρὶς νὰ κινήθωσιν ἐπὶ τῶν φύλλων τοῦ νοπάι, τῶν ὁποίων ἐκμυζῶσι τὸν χυμὸν διὰ τινος αἰχμηροῦ μικροῦ ὄργάνου, τοῦ ἀναρροφητήρος, δι' οὗ εἶνε ὠπλισμένα. Γεννῶσι τὰ ὠά των εἰς ἡλικίαν δύο ἢ τριῶν μηνῶν καὶ ἀποθνήσκουσι σχεδὸν ἀμέσως μὴ ἀφίνοντα εἰμὴ μικρὸν, ξηρὸν καὶ κοῖλον δερμάτινον σάκκον, ὅστις προστατεύει τὰ ὠά. Ἐκ τῶν ὠν τούτων ἐξέρχονται τὰ νεογνὰ διασπειρόμενα ἐπὶ τῶν φύλλων τῆς φραγκοσυκῆς καὶ προσκολλώμενα κατὰ προτίμησιν εἰς τὰ μέρη τὰ προφυλασσόμενα ἀπὸ τοῦ ἀνέμου. Πολλὰ ἀναπαραγωγὰί γίνονται τοιουτοτρόπως κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἔτους.

Τὰ θήλεα τοῦ *κρεμέζιου* ὡς καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἕντομων τοῦ αὐτοῦ εἶδους ἐκκρίνουσι λευκὴν τινα βαμβακώδη ὕλην, ἣτις τὰ καλύπτει χωρὶς νὰ τὰ κρύπτῃ, εἰς τρόπον ὥστε φαίνονται ὡσεὶ ἀλευρωμένα. Ἐνίοτε ἡ ἐκκρίσις αὕτη τοσοῦτον εἶνε ἀφθονος, ὥστε κρέμαται ἐν ἴναις λευκαῖς ἀπὸ τῶν φύλλων τῆς φραγκοσυκῆς. Ὑπὸ τὸ βαμβακῶδες τοῦτο περικάλυμμα τὰ ἕντομα

γεννώσι τὰ ὠάτων. Ἀλλάσσουσι πολλάκις δέρμα, συλλέγονται δὲ καθ' ἕν στιγμήν τελείωσι ἢ ὠοτοκία καὶ φανῶσι τὰ νεογνά ἐπὶ τοῦ κάκτου.

Τὰ ἄρρενα ἐπὶ πολὺ ὑπῆρξαν θέμα συζητήσεων καὶ ἐρευνῶν διὰ τοὺς φυσιολόγους. Κατὰ προσφάτους παρατηρήσεις, τὰ ἄρρενα εἶνε μικρότερα τῶν θηλέων, ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦ σχήματος πρὸς τὰ τελευταῖα ταῦτα, μετὰ τῶν ὁποίων τὰ ἐσύγχισαν πάντοτε. Εἶνε ἐσχηματισμένα εἰς τρόπον ὥστε νὰ δύνανται νὰ κινῶνται καθ' ὅλον τὸν βίον των ἐνῶ τὰ θήλεα, μετὰ τὴν πρώτην νεότητά των, δὲν δύνανται πλέον νὰ κινήθωσι παντάπασιν.

Τὸ πρῶτον ἀπαραίτητον πρᾶγμα διὰ τὴν ἀνατροφήν τῆς κοχενίλης εἶνε νὰ ἔχωμεν φυτεῖαν φραγκοσυκῶν καλῶς ἐκτεθειμένην. Ἡ γῆ πρέπει νὰ ἦνε προητοιμασμένη καλῶς καὶ ποτιστικῆ, γόνιμος δὲ ἢ ἀφθόνως λελιπασμένη διὰ νὰ παράγῃ φύλλα τρυφερά ἐφ' ὧν δύνανται εὐκόλως νὰ προσκολληθῶσι τὰ νεογνά.

Ἀκολουθῶς λαμβάνεται ἀριθμὸς τις θηλέων ἀνάλογος πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς κακτοφυτείας καὶ τίθενται ταῦτα εἰς ξύλινα δοχεῖα 60 ἑκατοστομέτρων πλάτους καὶ 5—6 ἑκατομέτρων ὕψους. Τὰ δοχεῖα ταῦτα ἀποτίθενται εἰς μέρος ἐνθα ἡ θερμοκρασία διατηρεῖται εἰς 30° ἑκατονταβαθμίου, θερμότητα ἀναγκαίαν πρὸς ἐκκόλαψιν τῶν ὠῶν. Καλύπτονται ἅπαντα τὰ δοχεῖα διὰ λωρίδων πανίου 30 ἑκατοστομέτρων μήκους ἐπὶ 15 ἑκατοστομέτρων πλάτους, ἐφ' ὧν προσκολλῶνται τὰ νεογνά.

Μετὰ τέσσαρα ἢ πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας ἀπὸ τῆς ἐκκόλαψεως, αἱ λωρίδες αὗται καλύπτονται ἐντελῶς ὑπὸ μικροτάτων μελανῶν ἐντόμων. Ἀποτίθενται τότε αἱ λωρίδες εἰς ἕτερον δοχεῖον καὶ ἀντικαθίστανται δι' ἄλλων, μέχρι πέρατος τῆς ἐκκόλαψεως. Αἱ ὑπὸ νεογνῶν κεκαλυμμέναι λωρίδες φέρονται τότε εἰς τὴν κακτοφυτεῖαν ἐνθα ἕκαστον φύλλον περικαλύπτεται διὰ μιᾶς τούτων, ἥτις προσηλοῦται δι' ἀκανθῶν τοῦ φυτοῦ.

Μετὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας τὰ νεογνά ἐγκάταλειπασι τὸ πανίον διὰ νὰ προσκολληθῶσιν ἐπὶ τῶν φύλλων. Ἀφαιροῦνται τότε αἱ λωρίδες καὶ ἀφίεται τὸ ἐντομον νὰ ἀναπτυχθῇ ἀπαι-

τοῦνται δὲ πρὸς τοῦτο τρεῖς μῆνες. Ἡ κατάλληλος στιγμή πρὸς συλλογὴν τοῦ ἐντόμου εἶνε ὅταν τοῦτο ἐξογκωθῇ, γίνῃ μελαμβαθὲς καὶ ἀρχίσῃ νὰ ἀναπαράγῃται. Λαμβάνονται τότε αἱ κοχενίλαι διὰ κοχλιαρίου ἢ τῆ βοηθεία ψήκτρας καὶ ἀποτίθενται εἰς ξύλινον δοχεῖον. Ἡ τοιαύτη ἀνατροφή τῆς κοχενίλης ἐκτελεῖται κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ τὴν ἀνοιξιν ἄλλως κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν τοῦ ἔτους ἢ παραγωγή εἶνε ὀλιγώτερον ἀφθονος ἐνεκα τῆς ταπεινοτέρας θερμοκρασίας ἐν χιλιόγραμμον κοχενιλῶν δίδει κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀπόδοσιν 3½—4½ χιλιόγραμμων.

Κατὰ τὸ θέρος ἡ ἀνατροφή εἶνε ἀπλουστέρα καὶ ὀλιγώτερον δαπανηρά. Τίθενται τότε αἱ μητέρες κοχενίλαι εἰς μικρὰ σακκίδια ἐκ λεπτοτάτου ὑφάσματος, τὰ ὁποῖα κρεμῶνται ἐπὶ τῶν φύλλων καὶ ἀντικαθίστανται δι' ἄλλων ὅταν τὰ ἐξεληθόντα νεογνά διασπαρῶσιν ἐπὶ τῶν φύλλων. Κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν, ἐξ ἐνός χιλιόγραμμου μητέρων ἐπιτυγχάνονται 9—12 χιλιόγραμμα. Αἱ μένουσαι εἰς τὰ δοχεῖα καὶ εἰς τὰ σακκίδια μητέρες, μετὰ τὴν παραγωγὴν τῶν νεογνῶν, ἀποτελοῦσι τὴν ἐκλεκτὴν ποιότητα τῆς κοχενίλης.

Ἀφοῦ συναχθῶσιν αἱ κοχενίλαι ἐκ τῶν κάκτων, φονεύονται καὶ πωλοῦνται. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον βυθίζονται τὰ ἐντομα ἐπὶ τινος στιγμῆς εἰς ὕδωρ ζέον, ἂν καὶ ἡ μέθοδος αὕτη ἐλαττώνει τὸ βῆρος καὶ ἀλλοιοῖ κατὰ τι τὴν λαμπρότητα τοῦ χρώματος.

Ἐν ἑκτάριον (10 στρέμματα) φραγκοσυκῶν ἐν καλῇ καταστάσει δύναται νὰ δώσῃ κατὰ τὸ θέρος 8—9000 καὶ μάλιστα μέχρι 11,000 χιλιόγραμμα κοχενίλης νωπῆς ὅπερ ἀντιστοιχεῖ πρὸς 1,500—2,200 χιλιόγραμμα κοχενίλης ξηρᾶς.

Ἡ ἀπαιτουμένη δαπάνη διὰ τὴν φύτευσιν φραγκοσυκῶνος ἐκτάσεως ἐνός ἑκταρίου (10 στρεμμάτων) ὑπολογίζεται εἰς 2,000—2,500 φράγκα.

Τὸ ἔτος 1879 ὑπῆρξε τὸ τελευταῖον καθ' ὃ ἡ ἀνατροφή τῆς κοχενίλης ἔλαβε μεγάλας διαστάσεις εἰς τὰς Καναρίους νήσους. Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ χρωματιστικὴ αὐτὴ ὄλη ἐπωλεῖτο

1 $\frac{1}{2}$ —2 φρ. κατὰ Ισπανικὴν λίτραν τῶν 400 γραμμαρίων, καὶ αἱ μητέρες 3 $\frac{1}{2}$ —4 φρ. κατὰ λίτραν.

Ἐν τῷ ἐμπορίῳ διακρίνονται πολλὰ εἶδη κοχενίλης.

1) Ἡ νοπαλία κοχενίλη (*Coccus cacti*), ἡ λεπτοφυέστερα καὶ μᾶλλον ἐπιζήτητος.

2) Ἡ λευκὴ κοχενίλη, παραγομένη ὁμοίως ἐν Μεξικῷ.

3) Ἡ κοχενίλη τῆς Ἰνδοσυκῆς, ἣτις συλλέγεται δις τοῦ ἔτους καὶ ἣτις εἶνε τὸ κοινῶς παρ' ἡμῶν ἐν χρήσει κρεμέζιον.

4) Ἡ κοχενίλη τοῦ σακχαροκαλάμου.

5) Ἡ πολλωνικὴ κοχενίλη, ἣτις ζῆ ἐπὶ τῶν ριζῶν φυτοῦ τινος (*Scleranthus perennis*) καὶ ἣτις παρέχει καλὴν χρωματιστικὴν ὕλην. Αὕτη ἦτο ἄλλοτε ἀντικείμενον σπουδαίου ἐμπορίου, πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς μεξικανικῆς κοχενίλης· τὴν μεταχειρίζονται εἰσέτι καὶ σήμερον ἐν Πολλωνίᾳ καὶ ἐν Ῥωσίᾳ πρὸς βαφὴν τοῦ μαροκινείου δέρματος, τῆς μετάξης καὶ τῶν ἀλογοτριχῶν.

Εἰς ταῦτα τὰ εἶδη δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν καὶ ἕκτον, τὴν ἑλληνικὴν κοχενίλην ἢ τὸ γνωστὸν παρ' ἡμῶν περινοκκόκκιον οὔτινος ἄλλοτε ἐγένετο σημαντικὴ ἐξαγωγή, ἀλλ' ἕνεκα τῆς εἰς τὸ εἶδος τοῦτο εἰσχωρησάσης νοθείας, καὶ ἰδίως ἕνεκα τῆς ἀνακαλύψεως τῆς φουξίνης, ἐπαυσε καθ' ὀλοκληρίαν ἢ πρὸς ἐξαγωγὴν συλλογὴ τοῦ ἐντόμου τοῦ τρεφομένου ἐπὶ τῶν αὐτοφυομένων εἰς τὰ ἀκαλλιέργητα μέρη τῆς Πελοποννήσου πρίνων.

Αἱ ἐμπορικαὶ ποικιλίαι τῆς λεπτοφυοῦς ἢ νοπαλίας κοχενίλης εἶνε τέσσαρες τὸν ἀριθμὸν· ἡ τῶν Καναρίων νήσων, ἡ τῆς Χονδούρας, ἡ τῆς Βερακρούζης καὶ ἡ τῆς Ἰάβας.

Αἱ κοχενίλαι τῶν Καναρίων καὶ τῆς Χονδούρας εἰσὶν αἱ μᾶλλον ἐκτιμώμεναι καὶ κατ' ἀκολουθίαν αἱ ἀκριβώτεραι.

Ἡ ἀνακάλυψις τῆς φουξίνης μεγάλως ἐβλάψε τὸ ἐμπόριον τῆς κοχενίλης.

(Ληφθὲν κατὰ μὲγα μέρος ἐκ τῆς *Revue des Sciences Naturelles Appliquées*).

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Περὶ τῆς κάμπης τῆς δρυὸς τῷ κ. Μ. Π. Σ. εἰς Κυθωρίας.—Αἱ ληφθεῖσαι χρυσαλίδες τῆς προσβαλλούσης τὰς ὑμετέρας δρυὸς κάμπης δὲν εἶνε αἱ τῆς πυραλίδος περὶ ἧς ἐγράφησαν τὰ δέοντα ἐν τῇ «Ἑλλ. Γεωργίᾳ» τοῦ 1889 (σελ. 184, 239, 329, 335), ἀλλ' ἐτέρου νυκτοβίου λεπιδόπτερου, μεγαλειτέρου, ὅπερ δὲν δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν στερούμενοι τῆς τελείας μορφῆς τοῦ ἐντόμου, ἢ τοῦ τῆς ψυχῆς. Ὅπως ὁμοίως καὶ ἂν ἔχη, ἀφ' οὗ γνωρίζομεν, ὅτι τὸ ἐντομον ἐν καταστάσει χρυσαλίδος διαχειμάζει εἰς τὸ παρὰ τὸν κορμὸν τῆς δρυὸς ἔδαφος καὶ εἰς βάθος ὀλίγων ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, δυνάμεθα μετὰ βεβαιότητος νὰ σᾶς συμβουλεύσωμεν νὰ ἐφαρμόσητε πρὸς καταπολέμησιν τοῦ ἐντόμου τούτου τὰ ἐπανειλημμένα ὄργαματά δι' αὐτῶν θὰ φέρωνται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἔδαφους αἱ χρυσαλίδες, ἐνθα ἀφεύκτως θὰ καταστρέφωνται ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς ἀτμοσφαιρας ἢ κατατρωγόμεναι ὑπὸ τῶν ἐντομοφάγων πτηνῶν. — Ἀπαγορεύσατε εἰ δυνατόν ἀπολύτως τὴν ἐντὸς τῶν βαλανιδεῶνων κυνηγεσίαν.

—Ἡ κάμπη καὶ ψωριάσις κισσοῦν. Τῷ κ. Μ. Π. εἰς Νάξον. Πάντα τὰ δείγματα ἅτινα ἀπεστείλατε εἶνε προσβεβλημένα ὑπὸ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς νόσου, τῆς ψωριάσεως, ἧς συνέπεια εἶνε ἡ κάμπη. Ἡ παρατηρουμένη ἐξάντλησις καὶ ἐν μέρει ἀποξήρανσις δένδρων τινῶν εἶνε καὶ αὕτη συνέπεια τῆς πολυχρονίου καὶ ἐντεταμένης προσβολῆς ὑπὸ τῆς ψωριάσεως. Τὸ προσβάλλον ἐντομον εἶνε τὸ *Lecanium Hesperidum*, τὸ ὁποῖον καταπολεμεῖται ἀποτελεσματικῶς διὰ τοῦ μέσου ὅπερ περιεγράψαμεν ἐν σελ. 288 τοῦ 6 τεύχους τῆς «Ἑλλ. Γεωργίας» τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους. Ψεκάστῃρας Vermorel δύνασθε νὰ προμηθευθῆτε παρὰ τοῦ ἐνταῦθα Τριανταφυλλιδείου Γεωργικοῦ Σχολείου, ὡς ἄλλως ἀναφέρεται καὶ ἐν σελίδι 434 τῆς «Ἑλλ. Γεωργίας» τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους.

Οἶνοπνεύματα Ἡκονιάκ. Τῷ κ. Ε. Μ. εἰς Τασμέρ.

Τὰ οἴνοπνεύματα τοῦ Κονιάκ παρασκευάζονται δι' ἀποστάξεως οἴνων, οὐδέποτε δὲ ἔχουσι δυνάμιν ἄνωτέραν τῶν 65-70 βαθμῶν διὰ τὸν ἀπλουστάτον λόγον ὅτι παρασκευαζόμενα δυνατώτερα δὲν δύνανται νὰ διατηρήσωσι τὸ ἄρωμα τοῦ οἴνου. Τὸ οἴνόπνευμα ἐξ οὗ παρασκευάζονται τὰ εἰς τὰς ἀγορὰς προσφερόμενα κονιάκ πρὸς 3-5 φρ. κατὰ φιάλην, εἶνε ἀνυδρὸν οἴνόπνευμα (οἴνόπνευμα 90-98 βαθμῶν), εἰς ὃ προσθέτουσιν ὕδωρ, καραμέλλαν καὶ τεχνητὸν ἄρωμα ὥστε τὰ κονιάκ ταῦτα εἶνε νόθα, ἐπιβλαβέστατα δὲ ὅταν ἦνε παρασκευασμένα ἐξ οἴνοπνεύματος γεωμήλων ἢ ἄλλων ὁμοίων οὐσιῶν. Τὰ ἐκ τῆς ἀποστάξεως οἴνου προερχόμενα οἴνοπνεύματα διὰ κονιάκ (65-70 βαθμῶν) στοιχίζουσιν 100-500 φράγκα κατὰ ἑκατόλιτρον, παρασκευάζονται δὲ ἐκ τούτων κονιάκ, ἀπλῶς διὰ τῆς παλαιώσεως καὶ τῆς ἐν νέοις δρυϊνοῖς βυτίοις ἐναποθέσεως αὐτῶν. Τοιαῦτα κονιάκ τριῶν ἐτῶν στοιχίζουσι 10—15 φράγκα κατὰ φιάλην (ἴδε «Ἑλλ. Γεωργίαν» 1890σελ. 569 καὶ 1891σελ. 34).

Ἄρωμάτισες οἴνου δι' ἀνθέων οὐμοῦ. Τῷ κ. Κ. Σ. εἰς Ἀθήνας. — Πρὸς ἄρωμάτισιν τοῦ οἴνου προστίθενται τὰ ἀνθη οὐμοῦ πρὸ τῆς ζύμωσης. Ἄγνοῶ τὸ ὑπὸ τοῦ Λάνδερερ ἀναφερόμενον κλῆμα τοῦ Λίνναίου, εἶνε ἐν τούτοις γνωστὸν ὅτι τὰ ἀνθη οἰκαδῆποτε ἀμπέλου προστιθέμενα ξηρὰ εἰς τὸν οἶνον μεταδίδουσιν αὐτῷ ἑλαφρὸν ἄρωμα ἀρεστὸν εἰς τινὰς.

Καρκινώσεις τῆς ἀμπέλου. Τῷ κ. Ι. Υ. εἰς Ἀγγλίον. Ὁ ἀποσταλεὶς κορμὸς ἀμπέλου εἶνε προσβεβλημένος ὑπὸ καρκινώσεως, ἣτις προξενεῖται ἐκ διαφόρων αἰτιῶν. Ἡ καρκινώσεις δύναται ν' ἀνάπτυχθῇ ἐκ τῆς κλιματικῆς τῶν χυμῶν τῆς προκαλουμένης ὑπὸ ἐκτάκτου ψύχους ἢ τῶν πληγῶν τῶν προξενουμένων ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τῆς ἀμπέλου ὑπὸ τῶν ἐργαλείων κατὰ τὴν σκαφήν τοῦ ἀμπελώνου. Ἐν τούτοις ὁ Prillieux ἐβεβαίωσε τὴν ἀνάπτυξιν τῆς καρκινώσεως καὶ εἰς τὰς ἀμπέλους τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος, ἐνθα τὸ κλίμα εἶνε θερμὸν ἀποδίδει δὲ αὐτὴν εἰς τὰ ὑπερβολικὰ ἐκφυλλίσματα

καὶ βλαστολογήματα, ἐνεκα τῶν ὁποίων εἰς ἀμπέλους εὐρώστους, οἱ χυμοὶ μὴ εὐρίσκοντες διέξοδον συγκεντροῦνται εἰς ὠρισμένα σημεῖα καὶ προξενουσι τὰς ἐκσαρκώσεις, αἵτινες λέγονται *καρκίνοι*. Πρὸς τούτοις παρατηρήθη ὅτι εἰς τὰς ἐπιχρισμένας διὰ διαλύσεως θεικοῦ σιδήρου ἀμπέλους δὲν ἀναπτύσσεται τόσον ἡ καρκινώσις.

Ἐπίχρισις τῶν κορμῶν τῶν ὀπωροφόρων δένδρων. Τῷ κ. Τ. Δ. εἰς Κέρκυραν. — Ἡ ἐπίχρισις τῶν κορμῶν τῶν ὀπωροφόρων δένδρων εἶνε εὐεργετικωτάτη, ἐκτελεῖται δὲ αὕτη κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ μέχρι τῆς πρὸ τῆς βλαστῆσεως ἐποχῆς διὰ μίγματος συγκειμένου ἐξ 100 μερῶν ὕδατος, 10 μερῶν ἀσβέστου καὶ 5 μερῶν θεικοῦ χαλκοῦ. Ἡ οὐσία αὕτη ἐπιτιθεμένη μετ' ἐπιμελείας ἐπὶ τοῦ κορμοῦ καταστρέφει πάντα τὰ σπέρματα παρασίτων φυτῶν ἢ ζώων, τὰ ὁποῖα διαχειμιάζουσιν ἐπ' αὐτοῦ, ὡς καὶ τοὺς λειχήνας, αἵτινες καλύπτουσι συνήθως τὸν παλαιὸν φλοιὸν (ἴδε σελίδα 535).

Ῥητινέτης οἴνος. Τῷ κ. Κ. Σ. Ἐνταῦθα. — Ἡ κατασκευὴ τοῦ Ῥητινίτου οἴνου εἶνε ἀπλουστάτη. Τὸ γλεῦκος ἀπὸ τοῦ ληνοῦ τίθεται εἰς τὰ βυτία ἐν οἷς προστίθεται ἀμέσως καὶ ἡ Ῥητινὴ κατ' ἀναλογίαν 5-6 ὀκάδων τοιαύτης εἰς ἑκατὸν ὀκάδας γλεῦκος ἀκολουθῶς ἀφίενται τὰ βυτία ἀναικτὰ μέχρις ὅτου τὸ ἐν αὐτοῖς ὑγρὸν ὑποστῇ τὴν ζύμωσιν αὐτοῦ. Ὁ οἴνος οὗτος συνήθως δὲν μεταγγίζεται ἀλλὰ χρησιμοποιεῖται λαμβανόμενος ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπὸ τοῦ βυτίου ἐν ᾧ κατασκευάσθη. Ἡ προσθήκη τῆς Ῥητινῆς κύριον σκοπὸν ἔχει νὰ προφυλάτῃ τὸν οἶνον ἀπὸ τοῦ νὰ ἀλλοιωθῇ. Διατηρεῖται δὲ διὰ τῆς Ῥητινῆς ὁ οἴνος διότι τὸ αἰθέριον ἔλαιον αὐτῆς ὄν ἑλαφρότερον τοῦ οἴνου καὶ ἐπιπλέον παρακωλύει τὴν συνάφειαν αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος. Ἡ Ῥητινὴ λαμβάνεται ἐκ τῆς κατὰ τὴν ἀνοιξιν γιγνομένης ἐντομῆς ἐπὶ τῆς πεύκης. Περὶ τῶν τρόπων τῆς ἐξαγωγῆς τῆς Ῥητινῆς ἴδε «Ἡ πεύκη καὶ τὰ Ῥητινώδη προϊόντα» ὑπὸ Ν. Α. Χλωροῦ. Ἐν τῇ σημειώσει τῆς σελ. 137 γράφει 1000 ἀντὶ 100.

— **Χλωρὰ λέπανσις τῆς ἀμπέλου.** Τῷ κ. Σ. Π. εἰς

Θήραν. — Ἡ ἐπικρατοῦσα παρ' ὑμῖν συνήθεια μετὰ τὴν λίπαν-
σιν νὰ σπείρητε εἰς τὸν ἀμπέλωνα κριθὴν, ἣν μετὰ τὴν ὠρι-
μανσιν ἀφαιρεῖτε σύρριζα, ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς οὐδὲν προσθέτει εἰς
τὸν ἀγρὸν ἀφ' ἐτέρου ἀφαιρεῖ ἀπ' αὐτοῦ μέρος τοῦ τεθέντος
λιπάσματος· περὶ τούτου οὐδεμίαν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφι-
βολία. Γίνεται ἐν τούτοις τοῦτο χάριν οἰκονομίας, διότι δὲν
ἔχετε πολλοὺς ἀγρούς καὶ προσπαθεῖτε νὰ λαμβάνητε ἀπὸ τοῦ
αὐτοῦ ἀγροῦ δύο εἰσοδήματα, τὸ τῆς ἀμπέλου καὶ τὸ τῆς κρι-
θῆς· ἀλλ' ἐφ' ὅσον τὸ μὲν ἔδαφος εἶνε φύσει πτωχὸν ἢ δὲ γι-
νομένη λίπανσις γλισχρός, καὶ τὰ δύο ταῦτα εἰσοδήματα δὲν
θὰ ἰσοδυναμοῦσιν οὔτε πρὸς ἓν κανονικόν. Ἡ χλωρὰ λίπανσις
τῆς ἀμπέλου γίνεται λίαν ἐπιτυχῶς διὰ τῆς σπορᾶς λουπίνων.
Εἰς τὰς γαίας μάλιστα τῆς Θήρας, αἰτίνες ὡς ἐκ τῆς φύσεως
αὐτῶν περιέχουσι πολὺ κάλιον, ἢ διὰ λουπίνων λίπανσις δύ-
ναται ν' ἀποβῆ εὐεργετικωτάτη καὶ σχετικῶς οἰκονομική.
Δέκα ἕως δεκαπέντε ὀκάδες λούπινα σπείρονται κατὰ στρέμμα
καὶ κατὰ τὴν παροῦσαν ἐποχὴν (διὰ τὴν Θήραν). Τὰ ἀνάπτυ-
χθησόμενα φυτὰ εὐθὺς ὡς ἀνθίσωσι καὶ πρὶν ἢ δέσῃ ὁ κάρπτος
ἀναστρέφονται διὰ τοῦ ἀρότρου. Τὰ φυτὰ ταῦτα διὰ τοὺς λό-
γους οὗς ἐκθέταμεν ἐν σελ. 534 τοῦ παρόντος τεύχους ἔχουσι
τὴν ιδιότητα νὰ ἐλκύωσιν εἰς τὸ ἔδαφος τὸ ἄζωτον τῆς ἀ-
τμοσφαιρας. Ὁ σπόρος δι' ἕκαστον στρέμμα δύναται νὰ στοι-
χίσῃ 1 $\frac{1}{2}$ 2 δραχ. Ἐξοδα διὰ τὴν σπορὰν κ.λ. δὲν πρέπει νὰ
ὑπολογίσητε, διότι αὕτη μὲν γίνεται κατὰ τὴν πρώτην ἀρο-
τρίαν τῆς ἀμπέλου (ἀφ' οὗ αὐτόσε γίνεται χρῆσις τοῦ ἀρό-
τρου πρὸς καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου), ἢ δὲ ἀναστροφή κατὰ
τὴν δευτέραν, περὶ τὴν ἀνοιξιν. Ἡ σπορὰ δύναται νὰ γίνῃ
καὶ τὴν ἀνοιξιν ὅτε κατ' ἀνάγκην ἢ ἀναστροφή θὰ γίνῃ περὶ
τὸν Ἰούνιον. Τὰ λούπινα σπείρονται πετακτά, ῥιπτόνται δὲ
πυκνότερα παρὰ τὰ πρέμνα ἵνα ἀναστρέφωνται πλειότερα
παρὰ τὰς ρίζας αὐτῶν φυτῶν. — Ἐὰν ἔχητε διαθεσίμους κόπριάς
καὶ ἰδίως ἀνθρωπίνους, ὧν ὡς λέγετε ποιεῖτε ἤδη χρῆσιν, προτι-
μήσατε αὐτὰς ἀντὶ παντός ἄλλου λιπάσματος. Τῶν χλωρῶν
λιπασμάτων γίνεται χρῆσις ἐν ἐλλείψει ἀφθόνων κόπριων ὡς

δὲ ἀνωτέρω ἀνέφερα ἀποβαίνουσι καὶ ταῦτα εὐεργετικώτατα
καὶ εἶνε σχετικῶς ὀλιγοδάπανα· εἰς τὰς ὑμετέρας δὲ γαίας δύ-
ναται νὰ γίνῃ χρῆσις αὐτῶν ἀνευ βλάβης ἐπιπολλὰ κατὰ
συνέχειαν ἔτη.

Καπνὸς Ἀβάνας. Τῶ κ. Γ. Ε. εἰς Φιλιατρά. — Ἐ-
λαβὼν τὸ δείγμα καπνοῦ, ὅστις εἶνε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα
ἐκ σπόρου Ἀβάνας, θὰ προέρχεται δὲ ἐκ τοῦ σπόρου ὃν πρὸ ἐτῶν
διένειμε τὸ Ὑπουργεῖον. Ὁ καπνὸς οὗτος χρησιμοποιοῖται πρὸς
κατασκευὴν πούρων· δυστυχῶς ὅμως ἐν Ἑλλάδι δὲν εἶνε ἀνε-
πτυγμένη ἡ βιομηχανία αὕτη. Τὸ φύλλον φαίνεται ἐλαστικό-
τατον καὶ ἐπομένως λίαν κατάλληλον διὰ κάλυμμα τῶν πού-
ρων. Τὰ δευτέρὰ φύλλα τὰ ὅποια ἀνέπτυξαν αἱ ρίζαι δὲν ἔ-
χουσι βεβαίως ἀξίαν.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ἵγιεινὴ τῶν οἴνων. Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς τεύχους
ἄρχεται ἡ δημοσίευσις τῆς μεταφράσεως τοῦ κατὰ τὸν
παρελθόντα μῆνα ἐκδοθέντος ἐν Παρισίοις ἀρίστου ἔρ-
γου τοῦ οἰνοποιοῦ Meslé περὶ τῆς Ἵγιεινῆς τῶν
οἴνων (Hygiène des vins), τοῦ ὑπερεγκωμιασθέντος
ὑπὸ πάντων τῶν εἰδικῶν περιοδικῶν συγγραμμάτων
τῆς Γαλλίας.

Χρόνος καρποφορίας δένδρων πινῶν. Ἡ ἐκ
σπόρου παραχθεῖσα ἐλάια καρποφορεῖ τὸ 10ὸν ἢ 12ὸν ἔτος τῆς
ἡλικίας αὐτῆς, ἡ δρυς τὸ 50ὸν καὶ ἡ ἀμπέλος τὸ 60ὸν ἢ 70ὸν.

Μέγιστος βους ἐξέτεθη ἐσχάτως ἐν Cremona τῆς
Ἰταλίας. Ὁ βους οὗτος ἔχει μέγιστον ὕψος μέτρα 1,92, ρῆ-
κος δὲ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς μέχρι τοῦ στήθους ἀφ' οὗ
φύεται ἡ οὐρὰ μέτρα 3. Τὸ βάρος αὐτοῦ, μετὰ δεκάωρον ἀπό-
λυτον νηστεῖον, ἀνήρχετο εἰς 1280 χιλιόγραμμα (1197 ὀκάδας).

— **Ἡ ἀμπέλουργία ἐν ταῖς Ἡνωμέναις ΠΟ-
λιτεῖαις.** Αἱ Ἡνωμένοι Πολιτεῖαι ἀριθμοῦσιν ἤδη περὶ τὰ

1,600,000 στρέμματα ἀμπελώνων, ἐξ ὧν τὰ 1,200,000 εἶνε ἐν πλήρει παραγωγῇ. Ἐκ τῶν ἀμπελώνων τούτων μέγιστον μέρος ἔχει ἡ Καλιφόρνια, ἥτις ἀπὸ τινων ἐτῶν ἐπεδόθη ἰδίως εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν σταφίδων, σουλτανίνας καὶ μαλάγας. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐξήγαγε διὰ τὴν Αὐστραλίαν, τὰς νήσους τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ καὶ τὴν Ἀγγλίαν 1]2 ἑκατομμύριον κιβώτια τοιούτων σταφίδων.

— **Γλυκύριζα** ἀπὸ τινων ἐτῶν ἐξάγεται εἰς μεγάλα ποσὰ ἐκ τοῦ Καυκάσου ἐνθα ἐγκατεστάθησαν ἑλληνικαὶ καὶ ἀγγλικαὶ ἐταιρίαι. (Bolletino di notizie agrarie, 1891, σελ. 1096).

— **Πρὸς προφύλαξιν τῶν ἐναποθηκευομένων προϊόντων ἀπὸ τῶν προσβολῶν τῶν ποντικῶν.** Κτηματίας τις τῆς Βοημίας κατ' ἔτος διασπέρει ἐν ταῖς ἀποθήκαις αὐτοῦ καὶ μεταξὺ τῶν δευμάτων ἢ τῶν γεννημάτων ἀποξηρανθέντα φυτὰ χαμομήλου, διαβεβαιῶν δὲ ὅτι οὐδέποτε ἐπροξένησαν αὐτῷ ζημίας οἱ ποντικοὶ ἀφ' οὗτοῦ ἐφαρμόζει τὸ μέσον τοῦτο.

— **Τὰ χαμαικέραια** (αἰ φράουλα) προφυλάσσονται ἀπὸ τῶν προσβολῶν τῶν σκωλήκων τῆς μαλακλόνθης αἵτινες συχνότατα προσβάλλουσιν αὐτὰ, ἐν ποτίζονται δι' ὕδατος ἐν ᾧ ἀναμιγνύεται ὀλίγον φανικόν ὀξύ ἢ ἀφέψημα καπνοῦ—τοῦτο κατὰ τὴν μαρτυρίαν κηπουροῦ τινος τῆς Δίλλης.

— **Ἐξαργαγεν ἐσπεριδοειθεῖς καρποῦς ἢ Ἰταλικά** τῷ 1890 μόνον 2,613,275,800 ἐνῶ πρὸ δεκαετίας ἡ παραγωγή ἀνήρχετο εἰς 3,800,000,000 ἢ κατὰ 30% ἐλάττωσις τῆς ἐσοδείας δέον ν' ἀποδοθῇ εἰς τὰς καταστροφὰς τὰς ἐποίας ἐπέφερον εἰς τὰ ἐσπεριδοειδῆ ἢ κομμίωσις καὶ ἄλλαι παρασιτικαὶ ἀσθένειαι, αἵτινες ἀπὸ δεκαετίας λυμάνονται τὰς φυτείας ταύτας τῆς Ἰταλίας.

— **Ἐν Ἡσπανίᾳ** προσέβαλεν ἡ φυλλοξήρα μέχρι τοῦδε 1,373,320 στρέμματα ἀμπελώνων.

— **Ἡ χρῆσις τοῦ διαλυμένου ἐν ὕδατι δι-**

θεοῦχου ἄνθρακος πρὸς καταπολέμησιν τῆς φυλλοξήρας γενικεύεται ἐν Γαλλίᾳ ἀποδειχθεῖσα ἀποτελεσματικωτέρα καὶ εὐθηνότερα (Journal d' Agriculture pratique 1891, B', σελ. 466).

— **Νέα οἰνοποιεῖα ἐν Πάτραις.** Διὰν εὐχαρίστως ἀγγέλλομεν ὅτι συνεστήθη ἐν Πάτραις καὶ νέον κατάστημα οἰνοποιίας καὶ οἰνοπνευματοποιίας ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ὁ Παναχαϊκός» καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ μεγαλεμπόρου κυρίου Θεοδώρου Ἀγαπητοῦ, ὅστις μετακαλεσάμενος ἐκ Γαλλίας ἀρίστους οἰνοποιούς κατῴρησεν ἐντὸς μηνῶν τινων νὰ παρασκευάσῃ περὶ τὰς 10000 βαρέλας οἴνου, οὗτινος τὸ πλεῖστον προώριεται δι' ἐξαγωγὴν σύντομον. Ἡ ἀνάπτυξις ἦν ἡ ἡμετέρα οἰνοποιεῖα ἔλαβε κατὰ τὰ 4-5 τελευταῖα ἔτη χάρις εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν ἀποδεικνύει πόσον ὀρθῶς ἡ «Ἑλληνικὴ Γεωργία» ἐξήτασεν ἄλλοτε τὸ ζήτημα τοῦτο προκειμένου περὶ τῆς ὅπως γελοίας ἰδέας τῆς μεγάλης παρελλήνηται οἰνοποιίας, ἧς ἡ ἀποτυχία ἐδικαίωσε πλήρῶστα τὴν γνώμην ἡμῶν. — Ἐνωρίζοντες τὴν ἱκανότητα καὶ δραστηριότητα τοῦ φίλου κυρίου Ἀγαπητοῦ δυνάμεθα ἀπὸ τοῦδε νὰ προῖδωμεν τὴν πλήρη ἐπιτυχίαν τῆς ἐπιχειρήσεως ἣν ἀνέλαβε καὶ τῶν ὠφελειῶν αἵτινες ἐκ ταύτης θὰ προκύψωσι διὰ τὸν τόπον. Εἴθε καὶ ἄλλοι κεφαλαιοῦχοι τῶν Πατρῶν ἢ ἐτέρων ἐμπορικῶν καὶ οἰνοπόρων κέντρων τῆς Ἑλλάδος νὰ μιμηθῶσι τὸ ἀριστον παράδειγμα τοῦ κ. Ἀγαπητοῦ.

— **Τὸ βούτυρον διατηρεῖται νωπὸν καὶ ἄνευ ἁλατος** ἐπὶ πολὺν χρόνον ὡς ἐξῆς. Τίθεται ἐντὸς ἀγγείου ὅπερ τοποθετεῖται εἰς χύτραν εἰς ἣν βράζει ὕδωρ. Διαλυομένου οὕτω τοῦ βουτύρου ἐκδιώκεται ἀπὸς ὁ μεταξὺ τῶν μορίων αὐτοῦ τυχὸν εὐρισκόμενος ἀήρ, ἀπασαὶ δὲ αἰξέναι ὕλαι καταπίπτουσαι συγκέντρονται εἰς τὸν πυθμένα τοῦ δοχείου.

— **Προγραφή τοῦ ἡλίου ὑπὸ τῶν μελισσοτρόφων.** Δὲν πρόκειται περὶ τοῦ Φοίβου ἀλλ' ἀπλῶς περὶ τοῦ φυτοῦ Ἡλιάνθου τοῦ κοινῶς καλουμένου ἡλίου, ὅπερ κατὰ τὰς παρατηρήσεις Ἀγγλοῦ μελισσοκόμου, δέον νὰ μὴ καλλιεργῆται εἰς τοὺς παρά τοὺς μελισσῶνας ἀγρούς, διότι τὸ μέλι ὅπερ συλ-

λέγουσιν αὐτὴν μέλισσαι ἀπὸ τῶν ἀνθέων τῶν φυτῶν τούτων εἶνε κακίστης ποιότητος.

— **Ἡ χρησιμοποίησις τῶν νωπῶν ὀσπῶν ἐν τῇ γεωργίᾳ** εἶνε εὐεργετικωτάτη, ἀλλ' ἡ μεγάλη δυσχέρεια ἐν τῇ χρησιμοποίησιν αὐτῶν εἶνε ἡ τριβή των. Καὶ ἐν πρώτοις τὰ κόκκαλα θραύονται εἰς μικρὰ τεμάχια μεθ' ὃ βράζονται ἵνα ἀφαιρεθῶσιν ἀπ' αὐτῶν ἅπασαι αἱ παχεῖαι οὐσίαι. Ἀκολούθως τίθεται ἐντός ἐλαφρῶς θερμανθέντος κλιβάνου καὶ ἔπειτα ἀλέθονται εἰς μύλον ὅπως μετατραπῶσιν εἰς λεπτὴν κόνιν ἣτις ἀποτελεῖ ἄριστον φωσφοροῦχον λίπασμα. Ἐν Ἀγγλίᾳ μετὰ τὴν εἰς μικρὰ τεμάχια θραῦσιν τῶν ὀσπῶν καὶ τὴν προσθήκην 15% ὕδατος τίθενται ταῦτα ἐντός σκάφης περιεχοῦσης 35% πυκνὸν πλὴν ἀκάθαρτον θεικὸν ὄξύ ἐνθα μένουσιν ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα, μεθ' ὃ ἀναμιγνύονται εἰς τὰς κοπρίας ἢ χρησιμοποιοῦνται ἀπ' εὐθείας πρὸς λίπανσιν ἀναμιγνυόμενα μετὰ ξηροῦ χώματος.

— **Τὰ μάλ्लενα βράκη** ἀποτελοῦσιν ἄριστον λίπασμα διὰ τὰ γεωμήλα. Ὅπως ἔπιταχυνθῆ ἡ ἀποσύνθεσις αὐτῶν μασχεύονται ἐπὶ δέκα περίπου ἡμέρας ἐντός ὕδατος ἢ κάλλιον ἐντός οὕρων μεθ' ὃ τίθενται μετὰ τῶν γεωμήλων εἰς τοὺς λάκκους ἐνθα ταῦτα φυτεύονται. Τινὲς συνηθίζουσι νὰ περιτυλίττωσι διὰ τοιούτων βράκων τὰ τμήματα τῶν γεωμήλων ἅπερ φυτεύουσι.

— **Ὁ φλοιὸς τῆς Ἰπλατάνου** ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ κατ' ἔτος πίπτων χρησιμοποιεῖται διαφοροτρόπως. Βραζόμενος δίδει ἀφέψημα κεχρωματισμένον λίαν στυπτικόν, ὅπερ ἐπιτίθεται διὰ πανίου ἐπὶ τῶν ἀποστημάτων, τῶν καυμάτων, τῶν χειμέτων (χιονιστρῶν) καὶ τῶν δηγμάτων τῶν ὄφεων· χρησιμεύει δὲ καὶ ὡς αἰμοστατικόν. Τῇ προσθήκῃ ὀλίγης ποτάσης παράγεται κίτριον χρῶμα κατάλληλον πρὸς βαφὴν τῆς μετάξης. Δειοτριβόμενος χρησιμεύει πρὸς νόθευσιν τῶν ἐντομοκτόνων κόνεων, ἐνίοτε δὲ καὶ τῆς κινκίνης. Ἐν Παρισίῳ οἱ πτωχοὶ συλλέγουσι τὸν φλοιὸν τοῦτον ἐκ τῶν δενδροστοιχιῶν καὶ πωλοῦσιν αὐτὸν εἰς τὰ φαρμακεία πρὸς τρία λεπτά κατὰ χιλιόγραμμον. (Ἐκ τῆς France Agricole).

— **Τὸ παράσιτον τῆς Ἀκρίδος.** Ἐκ τῶν γενομένων πρὸς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν ἀνακοινώσεων παρὰ τῶν κκ. Trabut καὶ Brogniart φαίνεται ὅτι ἡ μεταναστευτικὴ ἀκρίς (*Acridium peregrinum*) ὅπερ ἀπὸ τινῶν ἐτῶν προξενεῖ πάλιν σπουδαίας καταστροφῆς εἰς τὴν Ἀλγερίαν καὶ τὴν Τύνιδα προσβάλλεται ὑπὸ ἀσθενείας προκαλουμένης ὑπὸ τινος κρυπτογάμου παρασίτου παρατηρηθέντος τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Le Moullé καὶ ἐξετασθέντος ἔκτοτε ὑπὸ τῶν προμνησθέντων δύο ἐπιστημόνων. Ἡ ἀκρίς, προσβαλλομένη ὑπὸ τοῦ παρασίτου τούτου, ὅπερ ὁ Trabut ὠνόμασε *Βοιτρίτιδα* τῆς Ἀκρίδος, ἀποθνήσκει ταχέως, ὅπερ δὲ καὶ οὐσιωδέστατον ἡ θήλεια ἀποθνήσκει πρὸ τῆς ὠοτοκίας. Ὁ κ. Brogniart, ὅστις τῇ συνεργασίᾳ τοῦ κ. Marchand, ἠσχολήθη εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς *Βοιτρίτιδος* ταύτης, ἀγγέλλει ὅτι αἱ δοκιμαίαι του ἐπέτυχον πληρέστατα. Ἐὰν ταῦτα ἐπιβεβαιωθῶσιν, οἱ ἄποικοι τῆς Ἀλγερίας καὶ τῆς Τύνιδος δὲν θὰ βραδύνωσι ν' ἀποκτήσωσι πρὸς καταπολέμησιν τῆς ἀκρίδος βοηθὸν πολὺ ἀνώτερον τῶν μέσων ἅτινα σήμερον μεταχειρίζονται.

— **Γηραιὰ δρυς.** Ἡ Ἀγγλία κατέχει πεντάδα τοιούτων δρυῶν, τὴν τοῦ δάσου Clipson ἡλικίας 1500 ἐτῶν, ἀνήκουσαν δὲ εἰς τὸν δούκα Portland, εἰς ὃν ἀνήκει καὶ ἑτέρα ὑψηλοτάτη καὶ παλαιοτάτη πασῶν τῶν αὐτόθι δρυῶν, ἐπικαλουμένη ἡ βακτηρία τοῦ δούκα· τρίτη, παχυτέρα τῶν προηγουμένων, ἡ τοῦ Galthorpe ἐν Yorkshire, ἔχουσα παρὰ τὴν βᾶσιν τῆς περιφέρειαν 78 ποδῶν· τετάρτη ἡ τῶν τριῶν κομητειῶν καλύπτουσα διὰ τοῦ φυλλώματός της 777 τετραγωνικὰ μέτρα, καὶ τελευταία ἡ τοῦ Gelnose ἐν τῇ κομητείᾳ Montmouth. Ἐν Γαλλίᾳ ἡ δρυς τοῦ Antoin, οὐ μακρὰν τῶν Παρισίων, ἐν τῷ ὠραίῳ δάσει Jénaire, ἔχουσα κορμὸν ὕψους μ. 5,20 καὶ καλύπτουσα ἐπιφάνειαν 30 □ μέτρων, προσελκύει πολλοὺς περιηγητὰς καὶ πάντας τοὺς κυνηγοὺς τῶν πέριξ, προσερχομένους ὑπὸ τὴν δροσερὰν σκιάν της ν' ἀπολαύσωσιν ἐξόχων κυνηγετικῶν γευμάτων. Ταύτης πολλῶ σημαντικωτέρα εἶνε ἡ τῆς Alouville παρὰ τῷ Yvelot ἐν τῷ μέσῳ κοιμητηρίου· ἡ περιφέ-

ρειά της εἰς τὴν βᾶσιν εἶνε 30 ποδῶν, εἰς ὕψος δὲ ἀναστήματος ἀνθρώπου 24. Ἐν τῷ κοίλῳ κορμῷ της ἐγκαθίδρυσαν ναίσκον. Ἀρχαιοτάτη δὲ πασῶν ἐν τῇ Γαλλίᾳ εἶνε ἡ τοῦ Mont-travail ἔχουσα παρὰ τὴν βᾶσιν της περιφέρειαν 26 μέτρων καὶ διάμετρον 8—9. Ἐν τῷ κορμῷ ταύτης εἶνε κατεσκευασμένη αἶθουσα 3—4 μέτρων διαμέτρου καὶ τριῶν ὕψους. Ἡ ἡλικία τῆς δρυὸς ταύτης ὑπολογίζεται μέχρι 2000 ἐτῶν. Ἐν Γερμανίᾳ ἀντὶ τῆς δρυὸς τὰ πρωτεῖα τῆς ἡλικίας ἔχουσι τρεῖς φυλῶραι, ἡ τῆς Neustadt ἐν Βυτεμβέργῃ ὑποβασταζομένη ὑπὸ 106 στηλῶν λιθίνων, καὶ ἔχουσα φύλλωμα διαγράφων περιφέρειαν 133 μέτρων, ἡ τῆς Freiburg με περιφέρειαν κορμοῦ παρὰ τὴν βᾶσιν μόνον 5 μέτρων, ἀλλὰ λίαν ἐνδιαφέρουσα ὡς ἱστορικὸν μνημεῖον, καθ' ὅσον προέρχεται ἐκ κλωνίου φυτευθέντος παρὰ τὸ πτώμα νεαροῦ κατοικοῦ τῆς Freiburg ἀποθνήσκοντος ἐκ κόπου ἐνῶ ἤρχετο ν' ἀναγγεῖλη τὴν κατὰ τὴν μάχην τοῦ Morgat νίκην. Τρίτη καὶ ἀρχαιοτέρα τέλος εἶνε ἡ ἐπίσης πλησίον τῆς Freiburg με περιφέρειαν παρὰ τὴν βᾶσιν 12 μέτρων καὶ με ὕψος 24.

(Ἐκ τῆς Διεροπόλεως)

— **Ἡ ἔλλοβοκαρπία** (τὰ ὀσπριοειδῆ) πλουτέζουσι τὸ ἔδαφος ἀντὶ νὰ ἐξαντλώσεν αὐτὴ. Τοῦτο παρατηρήθη ἀπὸ τῶν παλαιολιθίων χρόνων, ὅθεν πανταχοῦ σχεδὸν ἐπικρατεῖ ἡ συνήθεια εἰς τὰς ἐξηντλημένας γαίας νὰ σπείρωσι λούπινα, κυάμους, φασιόλους, ὄροβον, βίκον καὶ τὰ παρόμοια. Ἡ περίεργος αὕτη ιδιότης τῶν ἔλλοβοκαρπῶν ἐπὶ πολὺ ἔμενεν ἀνεξήγητος. Πρῶτος ὁ George Ville τῷ 1850 διέγνωσεν ὅτι φυτὰ τινὰ ἔχουσι τὴν ιδιότητα νὰ προσηλῶσιν εἰς τὸ ἔδαφος τὸ ἄζωτον τῆς ἀτμοσφαιρας. Ἐν τούτοις τὰ πειράματά του ποτὲ μὲν ἐπιτύγγανον καὶ ἄλλοτε ἀπετύγγανον, εἰς μάτην δὲ οἱ Boussingault, Lawes καὶ Gilbert ἐδοκίμασαν νὰ βεβαιώσωσι τὴν ἀρχὴν ταύτην τοῦ Ville διὰ πειραμάτων, δι' ὅ καὶ αὕτη ἐπὶ τέλους εἶχεν ἐγκαταληφθῆ.

Ἀλλὰ τῷ 1884 ὁ Berthelot ἀνεκάλυψεν ὅτι ἐκτιθέμενον εἰς τὸν ἀέρα τὸ πτωχὸν ἐν ἄζώτῳ χῶμα προσλαμβάνει τοιοῦτον ἐφ' ὅσον δὲν ἐστειροποιήθη διὰ τοῦ πυρός, ἐνταῦθεν δὲ προέκυ-

ψεν ἡ ἰδέα ὅτι ἡ προσέλκυσις αὕτη τοῦ ἄζώτου ὀφείλεται εἰς τὴν παρουσίαν μικροργανισμοῦ τινος. Ἡ μεγάλη αὕτη ἀνεκάλυψις ἐγένετο δεκτὴ οὐχὶ ἀνευ ἐνδοιασμοῦ, ἀμφεβαλλόν δὲ ἀκόμη περὶ τῆς ἀκριβείας της, ὅτι κατέφθασεν ἐκ Γερμανίας ἡ εἰδησις ὅτι οἱ Hellriegel καὶ Wilfarth σπουδάζοντες τὰς ιδιότητας τῶν ἔλλοβοκαρπῶν ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιβεβαιώσωσι τὰς ὑπὸ τοῦ Berthelot καὶ Ville ὑποστηριζομένας γνώμας ὡς πρὸς τὴν προσέλκυσιν τοῦ ἄζώτου ἐν τῷ ἔδαφει. Οἱ Γερμανοὶ ἐπιστήμονες παρετήρησαν ὅτι ἐκρίζουμένων μετὰ προσοχῆς τῶν κυάμων, φασιόλων, λουπίνων, μηδικῆς, τριφύλλου, εὐκόλως παρατηροῦνται ἐπὶ τῶν ριζῶν αὐτῶν ἀτάκτως διέσπαρμένα μικρὰ ἐξοιδήματα, ἅτινα θραυόμενα ἐπὶ ὑαλίνης πλάκῃς καὶ ἐξεταζομένης τῆς περιεχομένης ἐν αὐτοῖς οὐσίας διὰ τοῦ μικροσκοπίου παρουσιάζουσι πληθὺν κινουμένων ὀργανισμῶν, βακτηρίων, ἅτινα εἶνε οἱ φορεῖς οἱ προσελκύοντες τὸ ἀτμοσφαιρικὸν ἄζωτον εἰς τὸ ἔδαφος. Ἐὰ πειράματα ταῦτα μᾶς διδάσκουσιν ὅτι, ὅταν ἀγρός τις ἐξηντλήθη ἕνεκα τῆς ἐπὶ πολλὰ κατὰ συνέχειαν ἔτη ἐν αὐτῷ καλλιέργειας προϊόντων ἄλλων πλὴν τῶν ἔλλοβοκαρπῶν δέον, ὅπως ἀνακαινίσῃ τὴν γονιμότητα αὐτοῦ, νὰ σπείρηται με κυάμους, φασιόλους, βίκον, ὄροβον, τριφύλλιον, μηδικὴν, φακὰς, λούπινα καὶ λοιπὰ ἔλλοβοκαρπα.

— **Ἡ ἔλλοβοκαρπία** εἰς σταφίβες εἰσαγωγικὰ τέλη κατὰ 100 χιλιόγραμμα ἐν Βελγίῳ φρ. 55, ἐν Αὐστρουγγαρίᾳ φρ. 80, ἐν Σουηδίᾳ φρ. 35 ἐν Πρωσίᾳ φρ. 36, ἐν Ἀγγλίᾳ φρ. 17, 23, ἐν Γερμανίᾳ φρ. 10.

— **Ἡ ἀδέστωσις τῶν ὀπωροφόρων δένδρων.** Καθ' ὅσον τὰ ὀπωροφόρα δένδρα γηράσκουσιν, τὸ φλοιὸς αὐτῶν, κατ' ἀρχὰς λεῖος καὶ λεπτός, καλλίσταται παχύς καὶ ῥικνός, καλύπτεται δὲ πολλὰκις ὑπὸ ββύων καὶ λειχηνῶν, ἅτινα οὐ μόνον βλάπτουσι τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ δένδρου, ἀλλὰ χρησιμεύουσι προσέτι ὡς καταφύγιον εἰς ἀπειρα ἐπιβλαβῆ ἕντομα. Ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου οἱ κηπουροὶ συνηθίζουσι νὰ καθαρίζωσι τοὺς φλοιούς τούτους κατὰ πᾶν δεῦτερον ἢ τρίτον ἔτος καὶ νὰ περιελείψωσι ἐπιτα τὸν κορμὸν καὶ τοὺς κυρίους κλά-

δους μετά ασβεστίου γάλακτος αρκετά πυκνού. Ἡ μέθοδος αὕτη ἐμποδίζει τὰς παρασιτικές βλαστήσεις· ὅταν δὲ πέσῃ τὸ ἐναποτεθὲν στρώμα ασβέστου ἀπὸ τοῦ φλοιοῦ, παρατηρεῖται ὅτι οὗτος ἐγένετο ἐκ νέου λεῖος καὶ ὑγιής. Ἀπὸ τινῶν ἐτῶν συνιστᾶται νὰ ἀντικαθιστῶμεν τὴν δι' ασβέστου ἐπιχρῖσιν δι' ἐπιθέσεως διαλύσεως θεικοῦ σιδήρου περιεχοῦσης 8—10% ταιούτον, ἢ διὰ βορδιγαλίου πολτοῦ, ὅστις δίδει πολὺ εὐαρεστότερα ἀποτελέσματα. Τὸ ασβέστιον γάλα, ὁ θαιϊκὸς σίδηρος ἢ ὁ βορδιγάλιος πολτός πρέπει κατὰ προτίμησιν νὰ ἐπιτίθωνται κατὰ τὴν ἀνάπαυσιν τῆς βλαστήσεως, ἤτοι τὸν χειμῶνα. (Ἐκ τοῦ Propagateur viticole).

Τιμαὶ ἄλλοδαπῶν οἴνων. Ἐν Παρισίοις τῇ 25 Νοεμβρίου.

Βενικάρλου	βαθ.	14	φρ.	35	τὸ ἑκατόλλιτρον.
Ουέσκας	»	14	»	42	»
Ἀλικάντης	»	14	»	35	»
Ἀραγόνος	»	15	»	40	»
Χάρου	»	13	»	38	»
Καταλονίας	»	14β' ποιότ.	»	32	»
Ναβάρρας	»	14	φρ.	42	»
Βαλεντίας	»	13	»	30	»
Σεβίλλης	»	12 ¹ / ₂	»	38	»
Δαλματίας	»	14	»	42	»
Τουρκίας	»	14	»	45	»
Ἑλλάδος	»	14	»	42	»

Τιμαὶ ἄλλοδαπῶν οἴνων. Ἐν Σέττη 24 Νοεμβρίου.

Ἀλικάντης	βαθ.	14	φρ.	30—34	τὸ ἑκατόλλιτρον.
Πριοράτου	»	14	»	32—36	»
Καταλονίας	»	12	»	25—28	»

Σταφίδες ἐν Ἰταλίᾳ τῇ 23 Νοεμβρίου.

Κορινθιακῶν ζήτησις σχεδὸν ἀσήμαντος, τιμαὶ ἀμετάβλητοι, ἄνευ πολλῶν πωλητῶν.